

Riksdagens protokoll

2006/07:20

Tisdagen den 14 november

Kl. 13.30 – 16.00

18.00 – 18.59



Protokoll
2006/07:20

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 7 och 8 november.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.31 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna i väntan på att näringsminister Maud Olofsson (c) skulle infinna sig i kammaren för att lämna svar på interpellation 2006/07:29.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.35.

2 § Svar på interpellation 2006/07:29 om beredskap mot sårbarhet

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jan Lindholm har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att snabbt åtgärda den situation som invånarna i Övertorneå har hamnat i med anledning av bland annat släckt gatubelysning. Vidare har Jan Lindholm frågat vilka överväganden jag är beredd att göra och vilka beslut jag avser att fatta med anledning av de konsekvenser som kan bli följden av att vital infrastruktur i monopolställning hanteras mycket kortsiktigt.

Inledningsvis vill jag göra klart att jag fullt ut delar Jan Lindholms åsikt att elnät utgör en mycket viktig infrastruktur i vårt samhälle. Min uppfattning är också att Sveriges elnätsföretag har ett fungerande samarbete med såväl kommuner som myndigheter och att elnätsföretagens verksamhet präglas av långsiktighet och drivs av ansvarsfulla och seriösa föreningar och företag. Det som nu har hänt är ett beklagligt undantag.

Det är viktigt att vi har en effektiv lagstiftning kring denna infrastruktur. Elektriska starkströmsledningar får enligt huvudregeln inte byggas eller användas utan tillstånd, så kallad nätkoncession. En aktör som beviljas nätkoncession, det vill säga ett monopol att överföra el till hushåll och företag inom ett område eller över en viss ledningssträckning, är

också skyldig att följa de lagar och föreskrifter som gäller på ellagstiftningens område, vilket bland annat innebär att överföringen av el ska vara av viss kvalitet och att de avgifter som tas ut ska vara skäliga. Under de senaste åren har också riksdagen beslutat om att ställa högre krav på nätkoncessionshavaren avseende bland annat krav på leveranssäkerheten i elnäten.

Mot den angivna bakgrunden har riksdagen beslutat att staten ska kunna vidta kraftfulla åtgärder mot en nätkoncessionshavare som missköter sin verksamhet. Sedan den 1 januari 2005 finns därför en lag om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar. Lagen ger Energimarknadsinspektionen möjlighet att ansöka om att en misskött anläggning ställs under särskild förvaltning. Lagen om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar är mycket ingripande mot en enskild och ger, i sista hand, staten möjlighet att begära att de elektriska anläggningarna löses in.

Sedan en tid tillbaka pågår en tvångsförvaltning av de elektriska anläggningar som tillhör det företag som Jan Lindholms fråga handlar om. Enligt vad jag har erfårit avser Energimarknadsinspektionen att fortsätta att agera med stöd av lagen för att en tillfredsställande långsiktig lösning ska kunna uppnås. Tvångsförvaltningen behandlas för närvarande i Länsrätten i Södermanlands län.

Som jag nyss nämnde krävs som huvudregel tillstånd att bedriva nätverksamhet. Sedan gammalt finns det dock vissa elektriska anläggningar som får byggas och drivas utan sådant tillstånd. Exempel på sådana elnät är lågspänningsledningar inom jordbruksfastigheter och industrianläggningar. Under vissa förhållanden gäller undantaget även gatubelysningsnät, vilket innebär att en privat aktör kan få inneha ledningar för gatubelysning utan tillstånd enligt ellagen. Enligt vad jag har erfårit pågår en rättslig process i Marknadsdomstolen mellan Övertorneå respektive Haparanda kommun och Ekfors Kraft AB avseende vissa frågor om gatubelysningsnätet.

Jag är övertygad om att riksdagens ledamöter delar min uppfattning att regeringen inte kan intervensera i pågående rättsprocesser som handläggs i domstol.

Med anledning av att lagen om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar nu har tillämpats under knappt ett års tid har Energimarknadsinspektionen inkommit med en kortfattad redogörelse till regeringen om de problem som uppmärksammats vid tillämpningen av lagen.

Regeringens bedömning är att utvecklingen av situationen i Övertorneå bör föranleda en utvärdering bland annat av om det behöver införas ett skydd som förhindrar att eltillförseln stängs av för elanvändare som bedriver samhällsviktig verksamhet vid tvister med innehavaren av ett elnät.

Regeringen kommer därför inom kort att ge Energimarknadsinspektionen i uppdrag att se över lagen om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar och övriga relevanta regelverk i detta avseende.

Anf. 2 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Först vill jag tacka ministern för ett uttömmande svar på mina frågor. Jag förstår självklart att det är svårt att svara tydligt på frågor som ligger så nära den praktiska verkligheten där ju politiker, och

framför allt ministrar, inte får agera konkret och handgripligt. Politiken styr i huvudsak genom regelverk, lagstiftning och fördelning av offentliga medel, vilket innebär att det oftast uppstår en rätt stor fördröjning i de åtgärder som politiker kan vidta för att förändra den verklighet som människor i vårt land lever i. Det är en del av demokratins inbyggda dilemma.

Det är dock med stor tacksamhet som jag tar emot beskedet att regeringen avser att ge Energimarknadsinspektionen i uppdrag att se över lagen om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar.

Det är naturligtvis så som ministern säger: Normalt förvaltas våra elnät av kommunala bolag och företag som agerar ansvarsfullt. Men lagarna och regelverken finns inte till för att styra när det fungerar, utan de finns till för att användas när det inte fungerar.

I fallet med Ekfors Kraft AB har företaget nästan fördubblat sina nätavgifter utan att förvarna eller informera på något sätt. Kommunens företrädare anser att detta är omöjligt. Kommunen har, efter mycket trassel, lyckats komma i kontakt med ägaren för förhandlingar. De förhandlingar som ministern känner till har jag inte hört talas om.

Det har gått många veckor sedan man från ägarens sida lovade att komma fram med det underlag som ligger bakom de påstådda ohemula kostnadsökningarna. Men man hade fortfarande inte fått fram något underlag alls när jag talade med dem för några timmar sedan.

Under tiden ligger tungt över Övertorneå. Kommunen har till exempel börjat förhandla med länsstyrelsen om att införa tillfälliga hastighetsbegränsningar och köpt in reflexvästar till samtliga skolbarn i kommunen – allt detta för att försöka möta de ökade trafikrisker som mörklagningen innebär.

Att jag med anledning av det som händer i Övertorneå har valt att vinkla min frågeställning som en fråga om beredskap och sårbarhet beror på att jag har uppfattningen att vital infrastruktur är en nyckelkomponent i samhällets uppgifter att upprätthålla viss beredskap och att minska sårbarheten och riskerna i samhället.

När ministern då inskränker behovet av översynen till att omfatta effekter för dem som driver samhällsviktig verksamhet ser jag en källa till lite oro. För mig är det viktigt att barn kan ta sig till skolan och att överfallsrisken i samhället minimeras genom att det finns offentlig belysning. Det är viktigt att alla människor, vare sig man tar sig fram med hjälp av rullator eller springer i ett motionsspår, vågar gå ut och röra på sig. Man ska inte sitta i husarrest, såsom många i Övertorneå beskriver situationen.

Jag skulle därför vilja fråga ministern vad hon anser vara ”samhällsviktiga uppgifter”. Vilka framtida konsekvenser är regeringen beredd att försöka förhindra med hjälp av översynen?

Anf. 3 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Först och främst vill jag säga att det är en bra fråga. Jag tror att många både i Övertorneå och i Haparanda, men också i Sverige som helhet, är lite fundersamma över hur detta kan pågå. Det är viktigt att säga att detta har pågått en lång tid. Under många år hade också den tidigare regeringen detta som ärende. Därför är det viktigt att man försöker hitta bra och framkomliga vägar.

Det jag menar med samhällsviktig verksamhet är att det i dag finns en garanti för att vi som elkunder får elleverans, även om vi slarvar med att betala. När det gäller gatubelysning och den typen av elverksamhet finns inte samma lagstiftning. Det är precis det som vi vill åtgärda från regeringens håll. Vi tycker att det finns en lucka i lagen. Vi vill kunna garantera just det som är problemet i det här sammanhanget.

Företag som har verksamhet på en monopolmarknad har en ganska strikt lagstiftning att hålla sig till. Bekymret uppstår när man bryter mot så många regler som det här företaget gör. Jag skulle kunna läsa upp en ganska lång lista med problem som vi har haft med det här företaget. Energimarknadsinspektionen har åsikten att trots att det här regelverket finns följer inte företaget det.

Det som är viktigt är att vi från vår sida följer den lagstiftning som finns och att vi använder den för att skärpa tonen och komma fram till en lösning. I slutändan är det ju Övertorneåborna som vill ha gatubelysningen på igen.

Vi har en mycket intensiv dialog med Energimarknadsinspektionen för att komma fram på det här området. Det finns en aktivitet från det hållet som jag har försökt påskynda, därför att jag känner också en jättestor oro för alla ungdomar som ska ta sig till skolan och alla gamla som ska ta sig fram. Om det blir kallt vet jag ju vilken situation som uppstår. Det är precis därför som vi försöker skynda på den här processen parallellt med att vi stärker lagstiftningen, så att detta inte kan inträffa framöver.

Anf. 4 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Jag märker att vi känner samma oro. En av anledningarna till att jag har engagerat mig i det här fallet är just att företagarna bakom det här företaget på ett snarligt sätt även har drabbat min kommun i en helt annan ända av landet med en annan verksamhet. Just möjligheten att undandra sig kontakt med myndigheterna gör att handläggningstiderna blir orimligt långa och att många drabbas.

Ministern säger i sitt skriftliga svar att det pågår en tvångsförvaltning av den elektriska anläggning som det här företaget äger och driver. En sådan formulering får läsaren att tro att det händer någonting, men för dem som bor i de här områdena händer det ju ingenting. Längre ned i svaret står det: "Tvångsförvaltningen behandlas för närvarande i Länsrätten i Södermanlands län." Jag tycker att det här visar att det regelverk som vi har i dag inte är ett regelverk som man kan påstå har någon förmåga att klara risker eller krishantering. Jag är road för att vi uppenbarligen inte har någon beredskap för den här typen av situationer. Om det man kan göra är att driva saker via domstolar i ett sådant här fall blir tidsutdräkten för det som vi kan göra från samhällets sida alldeles för lång med tanke på den verklighet som människor lever i. Det uppstår alldeles för stora skador i samhället. Jag tycker alltså inte att det borde vara tillåtet att tredje man drabbas på det sätt som har skett här. Det borde finnas möjligheter till mycket mer omedelbara åtgärder så att man får en trygg belyst miljö, och sedan får parterna göra upp i den process som finns. Men samhället borde kunna garantera att tredje man inte drabbas.

Även om det här fallet är unikt tycker jag att det är väldigt lärorikt eftersom det är många kommuner som säljer ut sina elnät. Detta i kombination med att vi faktiskt har ett samhälle där gemensamma, solidariska lösningar tycks bli allt mindre populära och där individuella lösningar blir alltmer i ropet gör, tycker jag, att man kan känna sig rätt orolig. Infrastruktur byter långsamt ägande från offentligt solidariskt, där motiven är samhällseliga i första hand, till privat ägande där motiven för driften i första hand är andra än de samhällseliga. Oftast är det kortsiktiga ekonomiska motiv, som jag också kan se det i det här fallet. Då undrar jag om ministern anser att man i ett modernt samhälle kan acceptera att en osämja mellan två parter, i det här fallet en nätägare och en kommun, kan tillåtas få så allvarliga konsekvenser som det har fått i Övertorneå.

Jag tog upp ett annat exempel i min interpellation. Om det här hade hänt i den här delen av landet, på Lidingö eller i Tensta, eller om man hade mörklagt hela Göteborg vecka ut och vecka in, hade det fått pågå? Eller är det så illa ställt att det som sker i Övertorneå sker därför att Övertorneå ligger där det ligger och att det är en så pass liten ort? Det är en fråga som jag tycker måste vara väldigt svår att komma runt. Jag kan inte tänka mig att det som händer i Övertorneå hade fått hända här i Stockholm.

Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Först tycker jag att det är viktigt att slå fast att majoriteten, de allra flesta, av de här bolagen sköter sig alldeles utmärkt. Vi har en fungerande lagstiftning där vi kan kontrollera att de sköter sig. De lämnar in årsrapporter och dokumenterar hur de sköter sina bolag. Jag tror att det är rätt viktigt att säga det.

Det andra som det är viktigt att säga är att den här tvisten har pågått väldigt länge. Jag tycker att man kan reflektera och fundera över de brister som Jan Lindholm har påpekat. Varför har man inte gjort någonting åt det? Varför är det när det tillträder en ny regering som vi tar itu med de brister i lagstiftningen som finns? Varför har man inte gjort något tidigare? Vi har, som jag sade, ett skydd för den enskilda individen. Det går inte att stänga av strömmen bara så där hux flux även om man träter om räkningen. Men när det gäller den här typen av anläggningar finns det en lucka i lagen. Nu åtgärdar vi det, och det är svaret på frågan. Ja, vi ser problemet. Vi accepterar inte att det finns den här möjligheten att kringgå lagstiftningen eller att det ska drabba tredje man, och vi gör något åt det. Det tycker jag är viktigt att säga i den här debatten.

När det gäller det som händer nu är det viktigt att se att lagstiftningen har olika steg. Jag kan möjligen bara beklaga att man har låtit det pågå så länge och inte har snabbat på den här processen. Men jag erfar ändå att det nu finns propåer om tvångsinlösen. Det vi behöver är någon som driver det här elnätsföretaget. Vi behöver någon som ge en ekonomisk garanti för att det ska vara möjligt att driva det här. Det undersöker vi nu från regeringens sida tillsammans med myndigheten: Hur kan vi lösa den här frågan på ett praktiskt sätt så att Övertorneåborna inte behöver känna den här oron? Jag använder den lagstiftning som finns för att snabba på den processen, för det är också viktigt att oavsett vem man är i det här samhället ska regering, myndigheter och andra följa lagarna. Finns det brister i lagarna ska man också se till att ändra det som brister.

När vi nu har tagit de här olika stegen, också de senaste i den här historien, tror jag att vi kan komma till en vettig lösning. Men själva lagstiftningen som garanterar skyddet för tredje man följer ju den vanliga proceduren för att ta fram lagstiftning. Man kan som sagt bara beklaga att inte den förra regeringen tog på sig ansvaret att faktiskt förändra detta.

Anf. 6 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Jag ska inte försvara den förra regeringen. Man arbetade ju fram mycket lagstiftning under den förra regeringens tid, också i samarbete med Miljöpartiet. De regler som gäller i dag är ju inte så gamla, utan det här är en konsekvens vi ser av de lagar som vi har.

Jag ska inte dra ut på det här så mycket. Jag hör ju att ministern är engagerad i frågan, och jag hoppas att det ska leda till resultat, åtminstone när det gäller det långsiktiga, att det här inte ska kunna ske igen. Däremot har jag egentligen inte fått några kommentarer om det kortsiktiga perspektivet. Jag kan förstå att det är svårt, men jag tror också att det är väldigt många invånare som är drabbade i de här två kommunerna som gärna skulle vilja höra någonting om vad de kan förvänta sig för att få en dragligare tillvaro. Finns det något besked att lämna på den punkten?

Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Det var det jag försökte förklara. Vi har använt de rättsliga åtgärder som finns i det här sammanhanget, som är tvångsförvaltning, överlämnande till en särskild förvaltare och så vidare. Nu är vi inne i ett skede där det handlar om tvångsinlösen. Där erfar jag att ansvarig myndighet föreslår den åtgärden. Men ska man gå så långt innebär det också att någon måste kunna ta över elnätet, och någon måste garantera den ekonomiska situationen för att det ska gå att göra det. Jag är beredd att snabba på den här processen, för till syvende och sist handlar det om människorna i Övertorneå och Haparanda, det vill säga att de ska kunna känna trygghet när de går ut på gator och torg och att de har rätt att ha en elleverantör som faktiskt har gatljuset på.

Jag har suttit som minister i fem veckor. Jag har varit mycket oroad under de här fem veckorna och snabbat på den här processen allt vad jag har kunnat. Det är väl möjligen det som är det viktigaste beskedet till de människor som är utsatta: att det finns en minister som vill göra något, som förstår problemet och som har tänkt göra det här lite snabbare än den förra regeringen.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2006/07:37 om borgerlig utnämningsspolitik – före och efter valet

Anf. 8 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat mig om regeringens utnämningsspolitik.

Bakgrunden till frågan är bland annat den redovisning av regeringens syn på ledarskapsfrågor i staten som redovisas under utgiftsområde 2 i 2007 års budgetproposition.

Som statsråd med ansvar för statsförvaltningen ankommer det på mig att bland annat arbeta med regeringens förvaltningspolitiska prioriteringar. En av dessa prioriteringar är att på ett tydligt sätt åstadkomma en reformering av utnämningsspolitiken, vilket också var en fråga som alliansen drev under valrörelsen.

Jag har initierat ett reformarbete avseende utnämningsspolitiken och avser att återkomma med besked om den närmare utformningen av den nya processen så snart beredningen av frågan är avslutad.

Frågan om befintliga myndighetschefer och det förtroende som var och en av dem åtnjuter hos sina respektive politiska ledningar har jag ingen anledning att gå in på här och nu. För mig är det en självklarhet att regeringen måste ha förtroende för sina myndighetschefer. Den dagen ett sådant förtroende inte längre finns kommer ansvarigt statsråd att informera berörd myndighetschef.

Det är således inte uteslutet att regeringen kan komma att få anledning att agera i ett läge när det inte längre finns ett förtroende för en befintlig myndighetschef. Skulle det, hypotetiskt sett, bli aktuellt med att flytta på en viss chef måste dock självklart grunden för en förflyttning bestå i antingen organisatoriska skäl eller hänsyn till myndighetens bästa.

Anf. 9 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag vill tacka kommun- och finansmarknadsminister Odell för ett mycket intressant svar. Det bär regerandets prägel. Formuleringarna är nedtonade, och de är väl avvägda. Borta är hotfull retorik och självsäkra utfall om sakernas tillstånd. Det är heller ingen myndighetschef som med omedelbar verkan behöver känna sin anställning hotad. Jag känner igen de här formuleringarna från min egen 18-åriga kommunalrådstid. Den dag förtroende inte finns informerar vi berörd person, men man pekar aldrig ut någon innan eller för några diskussioner om huruvida det saknas förtroende.

På annat sätt kan det inte fungera. En regering som vill ha myndigheter och verk med sig i ett konstruktivt arbete kan inte ligga i fejd med enskilda chefer och institutioner. Uppträdandet och agerandet måste vara professionellt. Regeringsansvaret innebär att man måste ändra attityd jämfört med under valrörelsen.

I det läget kan det vara pinsamt att ha i minnet och komma ihåg yttranden från andra sammanhang. Överord från valrörelser, kampanjer och rapporter kanske till och med blir något man vill glömma. I takt med att samarbetet med en förvaltningsorganisation eller en myndighet utvecklas upptäcks både kompetens, bra ledarskap och spännande utvecklingsarbete som man kanske inte kände till tidigare. Det kan till och med uppstå ett respektfullt förhållande. Yttranden som att politiskt tillsatta chefer ska sparkas efter maktskiftet eller att en borgerlig regering kommer att göra rent hus är inget som jag kan spåra i Mats Odells svar. Inte heller finns några utläggningar om vänskapskorruption och svågerpolitik.

Odell säger sig ha initierat ett reformarbete men känner nu säkert att han konfronterats med den praktiska verklighetens, vardagens, svårigheter. Tänk bara på en sådan fråga som att många som kan vara aktuella på

*Svar på
interpellationer*

ledande chefsbefattningar inte vill vara med i ansökningsförfaranden. Det är en svår nöt att knäcka. Inom såväl privat näringsliv som offentlig förvaltning brukar sådant ibland lösas via direktrekrytering, rekryteringsföretag och så kallad headhunting. Verkligheten innehåller på det här området så många gråzoner att de inte kan omfattas av valrörelsens pamfletter.

Sedan kan vi ju se att högeralliansregeringens start när det gäller rekryteringar inte har varit alltför imponerande. Först träder Per Unckel in på scenen som ny landshövding i Stockholm. Därefter dyker Carl Cederschiöld upp som samordnare av trafik i Stockholm. En av motiveringarna i fallet Cederschiöld var att han tillhör majoriteten i Stockholmsregionen, och båda rekryteringarna slog ned som en blixtnedfall från en klar himmel. Jag känner lite grann, eftersom det inte har förekommit några kriterier, förhör eller andra analyser i det här, att uttrycket att den som sitter i glashuset inte ska kasta sten börjar bli synnerligen relevant.

Handlandet före och efter valet stämmer inte överens. Överorden tålde inte konfrontationen med verkligheten. Mats Odell måste ta vara på den kompetens som finns hos de statliga cheferna och kan inte hantera dem under kampanjmässiga former.

Mina frågor till Mats Odell är:

Förbereds det flera rent politiska rekryteringar enligt modellen Unckel–Cederschiöld?

Är det inte dags att överväga en ursäkt till cheferna för statliga myndigheter och verk för överorden i valrörelsen?

Anf. 10 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Jag tycker att svaret är väldigt intressant. Jag har många gånger stått i den här talarstolen i olika interpellationsdebatter och fört ett resonemang kring och också försvarat gällande utnämningsspolitik av de skäl som har redovisats på många olika sätt.

När Mats Odell nu har kommit in i regeringen slår han tydligt armarna kring utnämningssmakten och använder sig av den omedelbart. Det handlar om det som föregående talare nämnde, nämligen Per Unckel och Carl Cederschiöld.

Precis som Peter Hultqvist nämnde är det en väldigt märklig argumentation kring Carl Cederschiöld som handlar om att han tillhör majoriteten. Den dåvarande oppositionen anklagade ju ständigt regeringen för att använda sig av partivänner i den offentliga förvaltningen.

Jag är den förste att skriva under på att utnämningssmakten är viktig för en regering. Vi har fristående – inte självständiga – myndigheter i Sverige. De ligger inte under departementen. Ett statsråd kan inte styra på samma sätt som i många andra länder där myndigheterna ligger inne i departementen. Därför är också chefsfrågan väldigt viktig.

Det är intressant att se den totala förändringen i den här frågan. När ni befann er i opposition och under hela valrörelseåret hade ni en särskild granskningsgrupp med s som skulle titta på de här frågorna. Man levererade också hur utnämningsspolitiken skulle fungera. Det fanns ett färdigt koncept.

Nu ska frågan utredas vidare, och nu ska det funderas. Jag trodde att den var klar. Det skulle ju sättas i sjön och verkställas omedelbart när regeringsskiftet hade skett. Det har inte skett.

Det här är att tala med kluven tunga, Mats Odell. Man säger en sak före valet och en annan efter valet. Nu ska frågan utredas igen.

Jag har på ett sätt respekt för Mats Odells tvekan. Mats Odell har, tillsammans med regeringen i övrigt, insett att det här är ett viktigt sätt att hantera det. Jag klandrar inte er synpunkt i sak.

När det gäller Per Unckel har Mats Odell ett uttalande om att det brukar vara så att majoriteten skiftar. Jag tycker att Mats Odell ska titta på hur det ser ut i landshövdingelistan i Stockholm län. Där ser man att det inte har skiftat över huvud taget. Nu var det gångbart att omedelbart utse en partivän.

Jag ifrågasätter inte Per Unckels förtjänst och skicklighet. Han kommer säkert att bli en alldeles utmärkt landshövding. Jag tycker i grund och botten att det är bra att man också använder personer med politisk bakgrund i tjänstemannaskapet.

Har den nuvarande regeringen kommit till insikt om det och ser att det kan vara värdefullt tycker jag att det är bra. Det vore oerhört fel, som många företrädare för borgerligheten pekade på före valet, att folk med politisk bakgrund ska diskvalificeras för viktiga tjänster i staten på grund av att man har en politisk uppfattning.

Min erfarenhet som tidigare ansvarigt statsråd för detta är att många av dem med politisk bakgrund – oavsett politisk bakgrund – har fungerat alldeles ypperligt i sin roll som tjänsteman i staten och fullgjort sina uppgifter på ett alldeles föredömligt sätt. Det är få som har misslyckats. Bland dem som har misslyckats kan man inte säga att det har varit någon överrepresentation av personer med politisk bakgrund.

Det är ett bra sätt att använda sig av personer med politisk bakgrund i bra balans med andra bakgrunder. Det anmärkningsvärda är ändå den totala svängningen hos den nuvarande regeringen från oppositionsroll till regeringsroll när det gäller utnämningsspolitiken.

Anf. 11 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Jag vill först hälsa den nye förvaltningsministern välkommen i den här egenskapen. Det är ett mycket viktigt och digert fögderi som den nye förvaltningsministern tar över. Ibland har det kommit i skymundan i den offentliga debatten, men det är ett av de viktigaste uppdrag som ett statsråd kan ha, nämligen att se till att vi har en väl fungerande, effektiv och medborgarinriktad statsförvaltning.

Det är också ett digert syndaregister som den nye förvaltningsministern har att hantera från den gamla socialdemokratiska regeringen. Man kan inte betrakta den gamla socialdemokratiska regeringens utnämningsspolitik som något annat än en präktig demokratisk skandal.

Vi har regler i regeringsformen som säger att vid utnämning till statliga tjänster ska endast sakliga grunder gälla, såsom förtjänst och skicklighet. Oavsett vilken samhällssektor vi tittar på, oavsett vilka myndigheter vi talar om eller om vi tittar på universitets- och högskolestyrelser, har det under de senaste åren varit en massiv övervikt av socialdemokrater.

Den fråga som då vän av ordning ställer är: Är kompetensen så enormt fokuserad att den i stort sett endast finns hos socialdemokrater? Är det verkligen rimligt utifrån de sannolikhetskalkyler man kan ställa upp att kompetensen är samlad hos företrädare för ett visst parti? Jag tror

att de flesta skulle säga att det inte är rimligt och att det har skett ett missbruk av utnämningmakten.

Man kan se det generellt i statsförvaltningen, men man kan framför allt se det på ett antal tunga statliga myndigheter. I de myndigheter som i dag har viktiga uppgifter inom välfärdspolitiken såsom Arbetsmarknadsstyrelsen, Försäkringskassan och Arbetslivsinstitutet sitter enbart socialdemokrater. Det är utnämningar som den förra socialdemokratiska regeringen får stå till svars för.

Detta har också lett till väldigt kraftig kritik under de senaste åren. Riksdagen har vid flera tillfällen riktat skarp kritik mot regeringens utnämningspolitik. Statstjänstemannaförbundet ST har riktat kraftig kritik mot regeringens utnämningspolitik och beställde en opinionsundersökning som visade att en majoritet av den svenska befolkningen vill ha en helt ny och mer öppen utnämningspolitik. Under den förra mandatperioden fick de kalla handen av det dåvarande statsrådet Sven-Erik Österberg.

Det är dags att vi får en ny utnämningspolitik i det här landet. Det handlar inte om att det röda laget ska ersättas av det blå laget – som jag tror att statsministern sade i en intervju. Det handlar om att vi ska få en ny process och en ny öppenhet som leder till att man motar Olle i grind och motar frestelser som finns för en regering, oavsett partifärg, att ägna sig åt vänskapskorruption och svågerpolitik. Det handlar om en helt ny och öppen process.

Jag hade förmånen att få delta i den arbetsgrupp som Sven-Erik Österberg refererade till. Jag ska säga något kort om hur vi resonerade i de här frågorna när vi lade fram vårt förslag i våras.

Det handlar för det första om att ta fram en kravprofil och ställa upp tydliga krav så att man vet vilken typ av chef man vill ha för en viss myndighet. Det handlar för det andra om att tjänsten ska utlysas så att de som är intresserade av tjänsten kan höra av sig och anmäla sitt intresse och att de som har tips på bra chefer kan anmäla det.

Sedan återstår naturligtvis en intern process inom respektive departement att bereda de namnförslag som finns. Det förslag som statsrådet har ska sedan kungöras för en utskottsordförande för det sakområde som den här myndighetschefen ska verka inom. Tanken är att det sedan ska ske en utfrågning och att regeringen till sist ska fatta beslut om vem man vill ha som myndighetschef. Det är det förslag som arbetsgruppen har lagt fram. Jag utgår ifrån att det kommer att finnas med i det beredningsarbete som regeringen nu mycket förtjänstfullt har inlett.

Jag utgår ifrån, och tror att Sven-Erik Österberg kan räkna med, att det kommer att bli förändringar i utnämningpolitiken med den nya regeringen.

Anf. 12 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tycker att det här är en intressant och konstruktiv debatt som jag välkomnar. Det är också trevligt att det finns en ambition att vi nu ska lägga valrörelsens kanske något tillspetsade formuleringar bakom oss.

Politiken är densamma i dag som före valet. Vi avser, som jag säger i svaret och vilket Tobias Krantz också verifierar, att reformera utnäm-

ningspolitiken. Syftet är att öka öppenheten, förutsägbarheten och spårbarheten i den processen.

Vi arbetar med att bereda de reformer som lades fram av granskningsgruppen. Det går bra att titta vad de skrev. Vi är på väg att bereda detta. Sven-Erik Österberg vet ju att det finns ett beredningstvång. Man kan inte implementera en ny politik fullt ut innan man har gjort en beredning.

Sedan vill jag gärna säga att politisk erfarenhet är värdefull i vissa anställningar. Men det ska framgå av kravprofilen. Det sade vi även i valrörelsen. Och landshövding är ett exempel på en anställning där politisk erfarenhet är värdefull. Jag tror att det inte minst här i Stockholmsregionen är ett krav att man ska ha en erfarenhet som är mycket bred på det politiska området och gärna också ha erfarenhet från Regeringskansliet och en internationell erfarenhet.

Slutligen tror jag att det är lite för tidigt för någon att nu försöka upprätta ett bokslut över denna regerings utnämningsspolitik. Det måste gå lite mer än fem veckor.

Anf. 13 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag tycker att det är intressant att lyssna till Mats Odell, inte minst mot bakgrund av att han mycket riktigt försiktigt manövrerar sig fram så att han inte ska trampa på någon mina och stöta sig med statliga chefer i fråga om kompetens i organisationen. Det ska du göra eftersom du inte har något annat val och eftersom du också måste upprätthålla regeringens position gentemot de statliga myndigheterna och verken. Jag noterar detta och den balansgång som du har att gå. Därför får man också intrycket att du känner dig lite obekvämt med en del av de mest brutala angreppen i valrörelsen.

Ett av de mer brutala angreppen i valrörelsen skedde den 8 augusti då centerledaren och numera näringsministern Maud Olofsson påstod att s-regeringen använde statsapparaten för att ge personer med partibok förläningar. I andra länder kallas det korrruption, sade hon.

Just det förhållandet att Sverige är ett av de länder som har ett allmänt anseende om sig att inte ha en korrumpierad offentlig förvaltning gör att ett sådant yttrande är uppseendeväckande. Svensk förvaltning och förvaltningstradition har faktiskt internationellt sett ett högt anseende, och de korruptiva dragen är oerhört sällsynta.

Min bedömning är att Maud Olofssons ordval skedde i en mycket tillspetsad situation under valrörelsen. Om värdet på hennes yttrande skulle vara relevant förutsätter jag att den nya regeringen redan skulle ha agerat med kraft. Då skulle de myndighetschefer och andra som blivit tillsatta under korruptiva förhållanden självfallet nu vara avsatta. Om så inte är fallet lever vi med en regering som har överseende med det som den anser vara korruptivt. Och så illa tror jag inte att det är. Det handlar nu helt enkelt om att vardagen så att säga har skakat till sig. Och förmodligen har även Maud Olofsson ett utmärkt samarbete med de chefer som har tillsatts under s-tiden, och det har förmodligen också Mats Odell. Om så inte är fallet har Mats Odell möjlighet att redovisa det här och nu i kamraren. Men lojaliteten mot den sittande regeringen brukar vara mycket stor i departement, myndigheter och verk i vårt land.

Prot. 2006/07:20
14 november

Svar på
interpellationer

Vi har inte heller någon tradition av att byta ut hela departement och myndigheter vid ett regimskifte. Nyckelpersoner i departementen byts ut, men det sker inte några större förändringar. Och jag tycker att det är en bra ordning. Men om detta ska fungera och om lojaliteten långsiktigt ska hänga ihop bör man nog akta sig för överord och bombastiska utfall mot dem som leder våra myndigheter.

Därför blir dessa uttalanden om att det bara är partiböcker som har gällt lite patetiska. Tala i så fall om vilka chefer det är som inte duger. Vilka är det som inte klarar jobbet? Vilka är det som havererar sina myndigheter? Lägg det på bordet i så fall om den typen av debatt ska föras i fortsättningen. Vad är det för inkompetenta människor som Sven-Erik Österberg i så fall har varit med och tillsatt?

Jag tycker mycket illa om debatter där man uttrycker sig på ett generellt plan, där vem som helst kan innefattas men där man inte behöver vara konkret och där man inte behöver ta ansvar för det som man säger.

Jag fick inget svar på mina två frågor. Du har en ny chans, Mats Odell. Förbereds flera rent politiska rekryteringar enligt modellen med Unckel och Cederschiöld? Är det inte dags att också överväga en ursäkt till cheferna vid statliga myndigheter och verk för överorden i valrörelsen? Kan du slutligen bara bekräfta att om du ansåg att det fanns chefer som blivit tillsatta under korruptiva förhållanden så skulle du agera direkt mot dessa personer?

Anf. 14 TALMANNEN:

Jag får erinra om att Maud Olofsson inte har rätt till inlägg i denna debatt.

Anf. 15 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Jag har full respekt för att Mats Odell har varit i regeringen under en kort period. Och jag har full respekt för att om man ska göra en översyn ska det naturligtvis också ta sin tid och bör övervägas noga, i synnerhet i en sådan komplicerad fråga som detta faktiskt är.

Däremot, som jag sade tidigare, är det lite märkligt att man har inställningen att man ska göra en översyn och ha en annan tingens ordning i fråga om detta. I valrörelsen var man väldigt potent och pekade exakt på hur man ville göra. Det har redovisats här av Tobias Krantz, som har läst upp den ordningen. Det var den som skulle verkställas omedelbart när man kom in i kanslihuset. Det sades väldigt tydligt vid ett antal tillfällen av diverse olika företrädare. Jag ska inte nämna dem med risk för att de inte har rätt till inlägg. Men de fanns runtom.

Det var inte så bråttom att tillsätta landshövdingen, och det var kanske inte så bråttom med Carl Cederschiöld. Men det första som man gjorde när man kom i regeringsställning var att göra politiska utnämningar, och dessutom utse partivänner till den sittande regeringen. Det är de första som får uppdrag. Det är lite märkligt.

Visst är det beredningstvång. Men när det gäller andra frågor anordnar man en hearing, och efter en vecka är saken avklarad. Så är det när man ska göra om hela a-kassesystemet.

Men jag har respekt för den svårighet som finns. Det är nämligen oerhört svårt. Det är så väldigt lätt att peka på hur man ska göra.

Under den tid som jag hade ansvar för detta och pekade på en rad olika saker nämndes Norge som ett fantastiskt exempel där man har ett öppet förfarande. Jag undersökte ganska noga, med både partivänner och tjänstemän i Norge, hur det öppna ansökningsförfarandet fungerar.

Det är väldigt lätt att i en valrörelse, där man vill misskreditera en sittande regering, säga att regeringen har en del fuffens för sig och ger partivänner uppdrag och så vidare därför att det inte råder full öppenhet. Detta är en komplicerad fråga som kräver en djup analys för att man ska se vilka förhållanden som råder.

Hur har det fungerat i Norge? Jo, när regeringen, oavsett färg, ska tillsätta någon har man vidtalat någon och sagt att man vill att den personen söker. Men då har den personen sagt: Jag vill inte visa min arbetsgivare att jag söker ett jobb eftersom det kan försvaga min ställning. Men då säger man att om personen i fråga söker lovar man att den personen får jobbet.

Så går det till när man har ett öppet förfarande. Och då tycker jag att man inte har vunnit något med en sådan process. Detta bör man beakta när man tittar på detta. Det kan låta bra i retoriken i debatten att man ska ha en öppen process. Men hur fungerar det i praktiken när man sätter in det i ett system?

När det gäller de olika uttalanden som har gjorts tycker jag att det är bra om Mats Odell tar avstånd från den starka retorik som var i valrörelsen. Man kan ställa sig frågan: Varför var den så tydlig? Jag tror att det fanns ett väldigt tydligt politiskt uppdrag från borgerlighetens sida just när det gällde detta. Här gällde det att ösa på och misskreditera den sittande regeringen för något. Ni var väl medvetna om att ni, om ni väl skulle vinna valet, vilket ni också gjorde, inte skulle kunna verkställa detta.

Jag tror att många punkter från Tobias Krantz arbetsgrupp som har redovisats här inte kommer att tåla en verklighetsgranskning.

Den socialdemokratiska regeringen gav den sittande Grundlagsberedningen i uppdrag att också titta på utnämningsfrågorna och bereda dem för att se om det fanns skäl att göra detta. Jag tycker att det finns skäl att avvakta detta. Detta är frågor som är djupt rotade i den svenska förvaltningen. Och Sverige kan inte jämföras med England eller andra länder som man har pekat på i och med att vi har fristående myndigheter. Om ett ansvarigt statsråd går in på en myndighets område åker han dit för ministerstyre. Det känner vi alla till. Det gör att det måste finnas ett särskilt stort förtroende mellan sittande regering, regeringschef och myndighetschefer. Jag tror att vi där har grunden till den svenska utnämningmakten som inte alls är så tokig som den har framstått i valrörelsen.

Anf. 16 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Först ska jag göra några klargöranden. Sven-Erik Österberg sade att den förra socialdemokratiska regeringen gav Grundlagsberedningen i uppdrag att se över utnämningmakten. Det är en sanning med viss modifikation, får man väl ändå säga. Den socialdemokratiska regeringen tvingades av en riksdagsmajoritet att föra in frågorna om utnämningmakten i Grundlagsberedningen. Att det skulle ha funnits något stort intresse från Socialdemokraterna under den föregående mandatperioden av att reformera utnämningpolitiken visades åtminstone inte i

den aktionen, utan det var någonting som den gamla regeringen tvingades på.

Sedan vill jag när vi talar om korrupktion, vänskapskorruption och annat bara notera – jag vill inte heller använda några överord i denna stund – att det finns en antikorrupktionskonvention från FN där det anges att tillsättning av statliga tjänster ska ske enligt objektiva kriterier och med öppenhet och insyn. Det är väl tveksamt om den nuvarande svenska utnämningsspolitiken klarar det krav som FN ställt upp. Sedan kan vi diskutera huruvida FN har en bra uppställning på vad som är korruptivt beteende och inte, men så ser det åtminstone ut.

Den nuvarande regeringen har tillträtt, och den får ständigt löpande utnämningssärenden som den måste hantera. Regeringen kan ju inte låta bli att utnämna människor bara för att man inte har ett nytt system på plats.

Om det nu var så att den förra socialdemokratiska regeringen gav en massiv övervikt utnämningar till sina egna partivänner och tolkade kompetens från socialdemokratisk partibok är det väl inte konstigt om den regering som nu sitter försöker se på detta med kompetens och skicklighet och utser åtminstone någon som har moderat, folkpartistisk eller annan bakgrund.

Peter Hultqvist säger att man ska vara konkret. Problemet med den nuvarande svenska utnämningssmakten såsom den är reglerad är att det inte går att vara konkret därför att det inte finns någon öppenhet och insyn i de processer som gäller. Det går inte att granska ett enskilt ärende. Det tog vi upp massvis med gånger med den förutvarande statsministern, bland annat i KU:s granskning, och han avvisade alltid förändringar på denna punkt.

Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det är en intressant debatt. Jag noterar med viss förvåning den lättsinniga syn som Peter Hultqvist tycks ha på arbetsrätten – det är bara att sparka. Man får inte ens sparka. Myndighetschefer har faktiskt också anställningstrygghet. Det har alltså inte varit aktuellt.

Jag har ingen anledning, herr talman, att i det här sammanhanget kommentera yttranden som har gjorts av politiker i oppositionsställning. Jag tror också att det är bra om vi nu är inne i ett konstruktivt skede och försöker arbeta för att reformera den här frågan. Jag ska återkomma till saker som Sven-Erik Österberg tog upp som är problem i sammanhanget.

Interpellationsinstitutet är egentligen till för att granska statsrådets tjänsteutövning, och den här debatten gäller just mitt utövande av uppdraget som statsråd och inte andra personers uttalanden under valrörelsen.

Sven-Erik Österberg tar upp ett problem med öppenheten. Vi är medvetna om detta. Jag vill gärna säga att vi kan komma att bli tvingade att också titta på förändringar i sekretesslagen. Det här handlar inte bara om själva ansökningshandlingarna, som är känsliga, utan det finns också eventuella personlighetstester, läkarjournaler och så vidare med i personalakterna. Det är ett stort problemområde som Sven-Erik Österberg pekar på.

Vi får säkert anledning att återkomma till detta. Jag tror att det finns en bred samsyn om att vi ska rekrytera kompetent och kunnig personal.

Det är inte så att politiker är portförbudna på den här typen av tjänster, men det är i första hand förtjänst och skicklighet som ska sättas i första rummet.

Prot. 2006/07:20
14 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 18 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag tycker att det har varit intressant att ha den här debatten med Mats Odell. Det ska bli intressant att följa utvecklingen av de förslag som han avser att presentera. Frågorna är så pass svåra och komplicerade och regeringens start på det här området så traditionell att ord och verklighet kanske inte överensstämmer. Många gånger tål inte de mest hårdföra och tvärsäkra utfall konfrontationen med verkligheten. Då blir det praktiska resultatet förändringar som av eftervärlden möjligen uppfattas som randanmärkningar. Det är inte säkert att det här blir så omfattande i praktiken som det har låtit i valrörelsen.

Vi får se vad Odell kan åstadkomma. Tillsättningen av de gamla moderata trotjänarna Unckel och Cederschiöld ger inte bilden av något djupare nytänkande.

Jag är inte lättsinnig med arbetsrätten. Däremot tycker jag att det är lättsinnigt att tala om korruption i den statliga förvaltningen. Där tror jag alltså inte att man kan säga att det är någonting som präglar svensk statsförvaltning. Är det så, Mats, att detta föreligger och att det är regeringens uppfattning förutsätter jag bara att ni vidtar åtgärder mot det eller mot de personerna. Så enkelt ska du inte slippa undan att du bara kan säga att jag tar lätt på arbetsrätten.

Sedan säger du så här: Det har sagts mycket i valrörelsen och andra statsråd har yttrat sig, men nu handlar det om min ministerutövning. Det var ju det jag sade redan inledningsvis, att det är en väldig skillnad på att stå i talarstolen på valmöten och att sitta som ansvarig på ett departement. Då gäller det att hålla tungan rätt i mun, och det gäller också att respektera den yrkeskompetens som finns.

Jag noterar att jag egentligen inte har fått svar på mina tre frågor i någon djupare mening. Men jag tycker att debatten har varit intressant och att den har haft ett värde.

Slutligen vill jag säga att konkret alltid är bättre än generellt och allmänt. Generellt och allmänt gör att man inte behöver stå till ansvar för sina egna ord och yttranden, Tobias Krantz.

Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag vill gärna också tacka meddebattörerna för en intressant debatt. Vi lär väl få återkomma när regeringen lägger fram sina förslag till en reformerad utnämningsspolitik.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2006/07:44 om bostadspolitiken

Anf. 20 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Egon Frid har frågat mig hur jag kommer att agera inför ett borttagande av räntebidrag och investeringsstöd som betyder att må-

nadshyran för en tvåa med en produktionskostnad på 900 000 kr ökar från dagens 4 750 kr till 6 125 kr, samt vilka initiativ jag kommer att ta för att förhindra att den uppgång i byggandet av allt billigare hyresrätter som skett under de senaste åren bryts.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 stakat ut en ny bostadspolitisk inriktning för att främja bostadsbyggande, valfrihet och integration.

Den politiska inriktningen innebär att långsiktigt stabila villkor för ägande och byggande av bostäder ska etableras. Snedvridande subventioner och detaljregleringar avskaffas. Fastighetsbeskattningen reformeras med inriktning att fastighetsskatten avskaffas och ersätts med en låg kommunal fastighetsrelaterad avgift. Konkurrens ska främjas, inte minst inom byggsektorn, och arbetskraftsinvandring underlättas för att motverka arbetskraftsbrist. Det är också angeläget att plan- och bygglagen reformeras så att det blir lättare att söka bygglov och att handläggningstiderna i planärenden förkortas.

Detta är av stor betydelse för utvecklingen mot effektivare bostads- och byggmarknader, där de bostäder som byggs motsvarar det som efterfrågas vad gäller utformning och pris, däribland billiga och enklare hyresrätter. Jag ser hyresrätten som central för en flexibel bostadsmarknad och en väl fungerande arbetsmarknad och vill utveckla hyresboendet också i framtiden.

Jag är medveten om att borttagandet av snedvridande produktionsstöd kan få effekter på kort sikt. I grund och botten måste dock byggsektorn anpassa sig till mer normala marknadsvillkor och bygga bostäder utan subventioner. Det finns mycket som talar för att subventioner har en förmåga att driva upp kostnaderna. På längre sikt är subventioner till producenterna till mer skada än gagn för konsumenterna. Subventioner bara till vissa typer av bostäder minskar också konsumenternas inflytande. I stället är det politiker som bestämt vilka bostäder som ska stödjas. En väl fungerande marknad måste ge utrymme för konsumentmakt och valfrihet. Det är därför rimligt att vi nu fullföljer den nödvändiga anpassning till en mer konkurrensutsatt situation för byggande och bostadsförvaltning som inleddes på 1990-talet, genom att fasa ut räntebidragen.

Att diskutera hur många kronor en viss hyreslägenhet får i högre hyra därför att subventionerna försvinner fokuserar enbart på kortsiktiga aspekter. Det viktiga är att bostads- och byggmarknaden i stället ges långsiktigt stabila och rimliga fastighetsekonomiska villkor att äga och förvalta bostäder. På längre sikt leder detta till att betydligt flera än i dag kan efterfråga en bostad som passar just deras behov. Jag vill i detta sammanhang påminna om att de investeringsstöd som infördes 2001 respektive 2003 aldrig varit avsedda att vara mer än tillfälliga. Att de nu försvinner beror på att den bortre parentes som riksdagen fattade beslut om nu har nåtts.

Jag vill också erinra om att jag i en tidigare interpellationsdebatt med Egon Frid hänvisade till att regeringen avsatt medel för att ta fram någon form av stöd till hushåll som av olika skäl har svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden. Det är en betydligt mer angelägen uppgift än att upprätthålla ett system med subventioner som gynnar producenterna, försvagar kostnadsmedvetandet inom sektorn och långsiktigt driver upp

kostnaderna, med krav på fortsatta och ökande bidrag som en självklar följd.

Sammanfattningsvis har jag således inte för avsikt att agera för att förhindra ett borttagande av de befintliga produktionsstöden inom bostadssektorn. Jag är övertygad om att ett ökat bostadsbyggande, bland annat av billiga hyresrätter, är möjligt med långsiktigt förutsägbara villkor. De initiativ som regeringen redan har tagit eller avser att ta för att åstadkomma detta ligger inom ramen för den generella bostadspolitik som jag i detta svar redogjort för.

Anf. 21 EGON FRID (v):

Herr talman! Jag vill även denna gång tacka statsrådet Mats Odell för svaret på min interpellation om bostadspolitiken. Anledningen till denna interpellation är den oro som finns för de kraftiga hyreshöjningar som kan bli resultatet av regeringens bedrivna politik och också det kraftigt minskade byggande som det signaleras om ute i landet.

Min första fråga i interpellationsdebatten är vad regeringen och Mats Odell har emot hyresrätten som bostads- och upplåtelseform. Mats Odell anger i sitt svar på interpellationen: Jag ser hyresrätten som central för en flexibel bostadsmarknad och en väl fungerande arbetsmarknad och vill utveckla hyresboendet också i framtiden.

Det är rimligt att fråga sig: Hur kommer det sig att regeringen i budgetpropositionen för år 2007 stakar ut en ny bostadspolitisk inriktning som så kraftigt missgynnar hyresrätten som boendeform och upplåtelseform? Det handlar om nivåerna för bostadsbyggandet och främst byggandet av hyresrätter och också om nivåerna för hyrorna och den hyresnivå som är möjlig för vanliga människor att betala för att de ska ha råd att bo.

Vi ser en klar ideologisk inriktning från regeringens sida i stöd och lättnader för byggandet och boendet. Det är en politisk och ideologisk inriktning som vi i Vänsterpartiet tar kraftigt avstånd från. Det är märkliga slutsatser som statsrådet drar i sitt svar om på vilket sätt subventionen påverkar byggandet i landet. Det är också svårt att ta till sig dessa. Det är också svårt att se att de har någon saklig grund mer än statsrådets egna politiska värderingar, som han ger uttryck för i interpellationssvaret.

Vad vi i stället vet är att bostadssubventionerna har haft en avgörande roll för att vi ska kunna ha det stora bostadsbyggande och den höga nivå som vi haft de senaste åren. Vi har kunnat bygga fler hyresrätter och också kunnat ha en relativt acceptabel hyresnivå vid hyressättning för de nyproducerade lägenheterna.

Den marknadsanpassning som Mats Odell beskriver i sitt svar kommer med all sannolikhet att missgynna hyresrätten. Marknadsstyrning av bostadsbyggandet på det sätt Mats Odell redovisar här i svaret har vi tidigare klart sett leder till högre priser. Vi ser också att det leder till att byggandet enbart sker där det finns en marknad. Den marknaden finns i regel inte där det finns ett behov av hyresrätter till rimliga priser.

Det svar som Mats Odell ger på interpellationen visar tyvärr den ovilja regeringen och också statsrådet Mats Odell har att ta denna viktiga politiska fråga på allvar. Bostaden är en social rättighet som vi med bra och statliga medel måste arbeta för så att hyresgästerna i landet gynnas.

Prot. 2006/07:20
14 november

Svar på
interpellationer

Anf. 22 JOHAN LÖFSTRAND (s):

Herr talman! Också jag vill börja med att tacka statsrådet Mats Odell för det svar han har lämnat till Egon Frid. Jag ser samma problem som Egon. Jag tycker att Egon i sin interpellation mycket väl beskriver de problem som jag tror att vi kommer att få se på bostadsmarknaden under de kommande åren. Det gör mig oerhört bekymrad.

Med de förslag som regeringen har lagt fram kommer vi att få se en bostadspolitik där det inte kommer att byggas så många hyresrätter och studentlägenheter. Det är oerhört viktigt att vi breddar bostadsmarknaden så att alla har möjlighet att få ett gott boende.

Civilutskottet tog i dag del av en skrivelse från Uppsala kommun där jag tycker att man på ett bra sätt beskriver problemet.

I brevet skriver man: ”Angående slopandet av investeringsbidraget. Regeringen föreslår i budgetpropositionen att investeringsbidraget till vissa bostäder ska avskaffas från den 1 januari 2007. Uppsala kommun vill med anledning av detta framföra följande. I Uppsala finns 1 050 studentbostäder och 430 hyresrätter som är färdigprojekterade men som på grund av överklaganden av detaljplaner inte kommer att klara en igångsättning före den 31 december 2006. Det är kommunens bedömning att de flesta av dessa projekt inte kan påbörjas utan investeringsbidrag, varför de under överskådlig tid inte kommer till stånd.”

Längre ned i brevet skriver man: ”Stora resurser och tid har lagts ner i alla dessa projekt och det är inte rimligt att de nya reglerna ska drabba de projekt som under flera år tagits fram med gällande regelsystem och nu är färdigprojekterade, men p.g.a. omständigheter utanför byggherrens eller kommunens kontroll inte kan komma igång till årsskiftet.”

Min fråga till Mats Odell blir: Vad ska Mats Odell svara sin borgerliga kollega Gunnar Hedberg som har skrivit under skrivelsen från Uppsala kommun? Vad ska han svara Gunnar Hedberg om hur man ska lösa problemet för Uppsala kommun?

Ska alla de pengar och alla de resurser som Uppsala lagt ned i projekteringsarbete och annat tidskrävande arbete för att kunna bygga studentbostäderna och hyresrätterna vara förgäves? Ska all tid, kraft och pengar man har lagt ned gå förlorade, eller finns det möjlighet att man ska kunna fortsätta byggnationen av studentbostäder och hyresrätter även i framtiden?

Jag lämnar över en kopia på den skrivelse som civilutskottet har tagit del av.

I detta anförande instämde Fredrik Lundh och Christina Oskarsson (båda s).

Anf. 23 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Jag tycker att statsrådet här väl beskriver den politik som alliansregeringen har börjat föra. Det har varit helt klart under hela valrörelsen att det var den här långsiktiga politiken som vi ämnade föra.

Vi har trots allt facit på den bostadspolitik som har förts hittills. Vi har bostadsbrist i över 100 svenska kommuner. Jag har som bostadspolitik under hela förra mandatperioden upplevt att det som efterlysts från byggbranschen är långsiktiga spelregler. Den ryckighet med stimulanser

av än det ena och än det andra slaget till olika typer av lägenheter har definitivt inte främjat byggandet av hyreslägenheter.

Herr talman! Det blir väldigt lätt när man talar bostadspolitik att det kommer något slags ideologi in i det hela. Det är i och för sig bra. Men att ideologin skulle ligga i att man var för eller emot hyresrätter är ett helt felaktigt sätt att närma sig problemet.

Vad som däremot är ideologi är att enskilda människor har valfrihet att välja det boende de vill. Jag är övertygad om att den långsiktiga politik som alliansregeringen kommer att föra kommer att leda till det.

Långsiktighet gäller naturligtvis inte bara finansieringen utan också plan- och bygglagssidan, som har utretts under en hel mandatperiod utan att man egentligen lagt fram ett enda förslag. Det som har varit det stora problemet och som vi gång på gång påtalat är de facto överklagandeprocesserna, som har dragit väldigt långt ut på tiden.

Det fanns ett delbetänkande från PBL-kommittén redan från 2004 där man tog upp frågan om överklagandeprocesser. Den har legat och vilat sedan dess. Mycket faller tillbaka på den politik som har förts och som faktiskt Egon Frids parti har varit med och stöttat under mandatperioden.

Konkurrens är också någonting som naturligtvis har diskuterats mycket under den gångna mandatperioden. Det som det har handlat om och som det handlar väldigt mycket om i dag är arbetskraftsinvandring. Jag läste i tidningen Byggindustrin senast i dag att Polen och baltstaterna inte behöver Sverige när det gäller byggbranschen, men Sverige behöver Polen och baltstaterna. Vi klarar inte att hålla uppe en produktion utan hjälp utifrån, och den konkurrens som då uppstår blir väldigt svag om inte många aktörer kan jobba samtidigt.

Jag får återgå till överklagandeprocessen. Att överklagandeprocessen i sig har dragit ut så mycket på tiden är också en stor konkurrensfråga på grund av att det visat sig att många små aktörer inte orkar hålla nere kostnaderna under så långa perioder. Ju längre en process pågår, desto färre och större aktörer finns det. Det är naturligtvis kostnadsdrivande i sig.

I detta resonemang finns det ingen som bestrider att hyresrätten har en given roll och en given plats i det svenska bostadsbeståndet. Det är en upplåtelseform som är en förutsättning för flexibilitet. Snarare är det ägandet som under hela förra mandatperioden och även dessförinnan, snart i hundra år, har varit en ideologisk spärr hos de partier som hade regeringsmakten förut. Det är snarare den frågan vi nu försöker lösa och skapa valfrihet för enskilda människor.

Anf. 24 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Vi har, Egon Frid och jag, en debatt som har pågått en tid i denna fråga – det är kanske fjärde varvet vi kör nu – och den förtjänar att diskuteras. Det handlar mycket om principer. Vi var tidigare inne på det. Egon Frid tror på subventioner och regleringar. Om Egon Frid tittar i facit kommer han att upptäcka att den bostadspolitik som har förts under huvuddelen av efterkrigstiden i vårt land, man kan säga efter miljonprogrammets färdigställande och framåt, inte har levt upp till konsumenternas krav. Vi har ett bostadsbyggande i vårt land som fortfarande ligger långt under genomsnittet bland EU-länderna. Vi kom inte ens under den värsta byggboomen under slutet av 80-talet upp till genomsnittet.

Det system som Egon Frid kramar så ömt ger inte en social bostadspolitik. Det är det som är problemet. Titta runtom i länder där man har haft en annan inriktning och se att de har ett helt annat utbud. Ungdomar får bostäder, invandrare kan få tag på en bostad och det finns alla typer av bostäder att välja bland. Det är den subventionerade produktionsmodellen som ju faktiskt har kommit till vägs ände.

Är det inte, Egon Frid, bättre att i stället för att ge subventioner till producenterna försöka sikta in sig på de svaga grupper som faktiskt behöver stöd på bostadsmarknaden? Det är väl en bättre ordning, och det är därför som den här regeringen har lagt 100 miljoner kronor nästa år för att stödja svaga grupper på bostadsmarknaden, inte minst ungdomar.

Jag tror att det är en allmän trend för övrigt inom den europeiska unionen att man går från produktionsstöd till stöd direkt för konsumtion av bostäder.

Jag har tidigare fått ett brev från Uppsala. Det är bara det, Johan Löfstrand, att riksdagen har fattat beslut om att det här produktionsstödet upphör vid årsskiftet. Socialdemokraterna har lagt fram det förslaget, och ni har röstat igenom det. Sedan har ni i valrörelsen gått ut och sagt att ni ska förlänga det, men ni gjorde aldrig det.

Den viktiga signalen nu är att vi lägger om politiken, bort från en bostadspolitik som bygger på tillfälliga kortsiktiga subventioner till en politik som bygger på långsiktigt goda villkor för att bygga och bo i Sverige.

Anf. 25 EGON FRID (v):

Herr talman! Jag tror att jag och Mats Odell är överens om vissa saker i bostadspolitik. Det ena är att vi ska ha långsiktiga ekonomiska villkor för att upprätthålla en bra och social bostadspolitik i Sverige. Vi ska naturligtvis också satsa särskilt på utsatta grupper som har svårt att skaffa sig bostad på bostadsmarknaden. Där har Vänsterpartiet i likhet med regeringen lagt fram förslag om att värna de utsatta grupperna. Där är vi överens.

Även om det inte blev en vänsterregering som hade möjlighet att fullfölja sina politiska ambitioner för 2007 fanns det klart uttalat att man skulle fortsätta med någon form av bostadssubventioner även 2007. Men det är de här förutsättningarna som den nya alliansregeringen har stoppat, vilket har skapat den här djupa oron ute i landet – de långsiktiga ekonomiska villkoren för att kunna fortsätta med bostadsplanering och bostadsbyggande.

Det är de här reaktionerna som Johan Löfstrand redovisar från Uppsala och som vi får signaler om från snart varje kommun i Sverige. Jag tycker att Mats Odell ska ta reda på hur många kommuner som inte kommer att stoppa och avbryta sitt byggande och sin planering på grund av de nya förutsättningarna.

Vi får samma signaler från många kommuner och en stor oro på grund av regeringens budgetproposition. Det handlar om att det finns risk för en höjning av hyresnivåerna. Om de minskade subventionerna ska tas bort och läggas ut på hyresgästerna i Skövde kommun motsvarar det en ökad hyreskostnad på 200 kr. Det är orimligt att föra en sådan ekonomisk politik. Det måste vara möjligt att ta fram någon form av övergångsregler, som till exempel kommunstyrelsens ordförande i Uppsala efterfrågar,

för att man ska kunna fortsätta med det viktiga bostadsbyggandet och den viktiga bostadsplaneringen.

Prot. 2006/07:20
14 november

Regeringen missgynnar medvetet hyresrätten som boendeform. Hyresrätten har varit missgynnad även av tidigare regeringar, men den nuvarande regeringen missgynnar hyresrätten som boendeform ännu mer i och med de subventioner man ger till bostadsrätten och villorna genom olika typer av skattelättnader. Det är tydligt att hyresrätten förlorar mest, att bostadsrätten vinner mest och att villan som boendeform vinner näst mest. Men att hyresgästerna kommer att bli fortsatt missgynnade och mer missgynnade med alliansregeringens bostadspolitik är uppenbart. Vad Hyresgästföreningen, hyresgäster, byggbolag och kommunala bostadsföretag framför och kräver är neutralitet mellan upplåtelseformer, att hyresrätten inte ska missgynnas i förhållande till villor och bostadsrätter.

Hyresrätten är en viktig del för att landet ska utvecklas och för att vi ska ha en bra social bostadspolitik. Detta tar tyvärr inte alliansregeringen ansvar för.

Anf. 26 JOHAN LÖFSTRAND (s):

Herr talman! Mats Odell talar om långsiktighet, och det blir lite fascinerande i sammanhanget. Hur kan man då avbryta ett investeringsstöd? Jag tror att de flesta byggare i Sverige i dag trodde att det skulle finnas ett fortsatt investeringsstöd. Det hade åtminstone den socialdemokratiska regeringen sagt. Jag tror att det finns väldigt många aktörer i byggbranschen i dag som känner sig oerhört besvikna. Jag tror att Uppsala kommun bara är ett exempel av många på att man känner sig besviken.

Det är självfallet viktigt med fungerande planeringsprocesser. Det är någonting som jag tror att vi måste jobba med. Där finns det olika aspekter, miljöaspekter och annat, som vi måste ta hänsyn till. Där tror jag att vi kan bli mycket bättre i Sverige.

Jag tror att det är precis som Egon Frid säger, nämligen att framför allt under de kommande fyra åren kommer hyresrätten att bli missgynnad, men den frågan får vi kanske återkomma till vid ett annat interpellationstillfälle. Jag tror att tiden inte räcker till just nu.

Så till min fråga, Mats Odell. Vad ska regeringen göra åt den kapitalförstöring vi nu kommer att få se runt om i landet i ett antal kommuner? Vad ska vi göra åt all den tid och alla de resurser som har lagts ned i planeringsarbete och på annat sätt? Ska det bara gå till spillo? Vad ska vi i civilutskottet meddela kommunstyrelsens ordförande Gunnar Hedberg när han kommer till utskottet för att uppvakta oss? Ska vi säga att vi är ledsna och att alla de planer, alla de resurser och all den tid de har lagt ned för att skapa 1 000 nya studentbostäder och 430 nya hyresrätter är förgäves?

Anf. 27 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Det finns i alla fall en sak som vi alla är överens om i den här debatten, och det är långsiktiga spelregler. Under den förra mandatperioden var det mest vi borgerliga politiker som pratade om långsiktiga spelregler, men nu gör alla det. Det är väl bra så långt. Det har inte varit någon inriktning på långsiktiga spelregler, utan det har varit en ryckig politik med olika stimulanser. Det har varit en politisk styrning av vilka bostäder som marknaden ska bygga.

Det har fått konsekvenser. Det har inte stämt. Vi har ett väldigt tydligt exempel från MKB i Malmö som valde bort att bygga efter de stimulansregler som fanns. De byggde i stället stora lägenheter, för det visste de att det var efterfrågan på. När man följde upp detta såg man att resultatet blev att betydligt fler mindre lägenheter i det äldre beståndet friställdes som ungdomar kunde ta över.

Den här styrningen har varit väldigt störande för marknaden. Nu har vi ändå facit, som jag sade förut. Vi har bostadsbrist i över 100 svenska kommuner. Inte ens den förra socialdemokratiska regeringen kan ju tycka att det var en bra politik. Det gav i alla fall inget bra resultat.

Sedan vill jag också understödja det som statsrådet sade om att man ska gå från produktionsstöd till konsumtionsstöd. Ser man lite bredare på den frågan kan man faktiskt säga att även den skattesänkning som alliansregeringen nu genomför för låg- och medelinkomsttagare naturligtvis är en ingrediens i detta att stärka konsumenten och den valfrihet som ska finnas för den enskilda personen.

Anf. 28 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tror att det är ganska tydligt att vår regering fick ett tydligt mandat av väljarna att också lägga om bostadspolitiken. Vi redovisade mycket tydligt, både i Bankerydsöverenskommelsen och i vårt valmanifest, att vi tänkte lägga om bostadspolitiken i den här riktningen. Det är också svaret till alla som planerar. Man måste naturligtvis titta på vad olika aktörer säger.

Lars Tysklind var också inne på den här statistiska synen att det är nyproduktion av små lägenheter som är lösningen. Jag försökte kolla upp detta. Jag är inte säker på att siffran är helt rätt, men snitthyran för en nyproducerad tvåa ligger någonstans i häradet 6 000 kr trots de subventioner som ni nu slår vakt om. När man däremot bygger mer fritt efter hur marknaden ser ut, som man exempelvis har gjort i Malmö, friställs det billigare, mindre hyresrätter. Det här statistiska sättet är också ett stort problem. Det finns så få lediga lägenheter att flytta till med den bostadspolitik som hittills har förts.

I det här sammanhanget vill jag också ta upp en annan sak. Jag tror att det var Egon Frid som nämnde detta. Han talade om att hyresnivån nu går upp. Det är naturligtvis så just i nyproduktionen. Det ligger i Egon Frids fråga. Han tittar på nyproducerade lägenheter och talar om hyreshöjningar. Detta är ju lägenheter som ännu inte är byggda. Även om kostnadsnivån blir något högre, kommer också den disponibla inkomsten för medborgarna att bli betydligt högre. Titta vad Konjunkturinstitutet säger om detta! Det kommer att bli en höjd köpkraft för de svenska hushållen tack vare den politik som regeringen för. De här pengarna används ju till att sänka skatten för låg- och medelinkomsttagare. Det handlar alltså om helhetsgreppet. Det är inte bara på bostadspolitikens område som regeringen förändrar politiken, utan det sker ju också när det gäller att skapa nya jobb. Att fler människor får möjlighet att efterfråga en egen bostad och kanske också köpa en egen bostad måste också vägas in i det här sammanhanget.

Vi behöver ändra politisk inriktning av bostadspolitiken. Den har inte varit lyckosam. Jag kan inte svara på hur länge en ung människa som ställer sig i bostadskö här i Stockholm i dag för att söka en hyresrätt, sub-

ventionerad eller icke, får vänta, men jag tror inte att man är ung längre när man får den lägenheten. Denna politik måste vi komma bort ifrån. Det måste produceras många fler bostäder i Sverige än vad det har gjorts med den gamla politiken.

Anf. 29 EGON FRID (v):

Herr talman! Det värsta är väl att alliansregeringen inte kommer att skapa ett ökat bostadsbyggande med den politiken. De senaste åren har vi lyckats öka bostadsbyggandet i landet. Det byggs för få totalt sett, men det har ändå byggts relativt många. Det byggdes 34 000 lägenheter förra året. Det har varit en hög nivå de senaste åren. Man hade inte hamnat på den nivån utan bostadsstödet.

De exempel som Lars Tysklind och statsrådet tar upp är från marknadsområden där man kan bygga på ett annat sätt och ändå frigöra billigare lägenheter som hyresgäster med sämre ekonomi har möjligheter att komma åt.

Det konsumtionsutrymme statsrådet hänvisar till är inte heller rättvist fördelat. Vi vet inte heller hur stort konsumtionsutrymme som en vanlig löntagare kommer att få kvar efter ökade kostnader som ni i andra änden lägger på löntagarna, och i det här fallet hyresgästerna med höjda hyror. Det konsumtionsutrymme är redan uppätet med höjda bostadshyror.

Sedan har vi en ökad bostadssegregation, och detta är extra tydligt i marknadsorienterade bostadsområden. Det är därför vi måste ha en statlig bostadspolitik med en inriktning som verkar för att det byggs bostäder som invånarna runtom i Sverige behöver. Vi behöver verka för nya bostäder till rimliga boendekostnader. Stöden till boendet måste vara neutrala mellan upplåtelseformerna. Detta saknas tyvärr i alliansens bostadspolitik. Vi efterfrågar och saknar fortfarande vad som ingår i alliansens nya bostadspolitik. Det enda konkreta förslaget Mats Odell har är att billigare arbetskraft ska komma till Sverige och bygga lägenheterna.

Anf. 30 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Egon Frid tror inte att det byggs fler bostäder. Johan Löfstrand tror att hyresrätten blir missgynnad. Jag tror inte det. Egon Frid oroar sig för bostadssegregationen. Ja, subventionerna har hittills inte bitit ett dugg på bostadssegregationen.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2006/07:26 om polisutbildningens framtid

Anf. 31 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Lena Olsson har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta vad gäller polisutbildningens längd och innehåll.

Den nya regeringen har sjösatt den mest ambitiösa satsningen någonsin på rättsväsendet. Vi har bland annat annonserat en kraftig ökning av antalet poliser med målet att vi ska ha 20 000 poliser senast 2010. Det är en kraftfull åtgärd som ska ge tydliga resultat i form av ökad polisiär närvaro och synlighet.

En fråga som på sikt är minst lika viktig som antalet poliser är naturligtvis vilken kompetens framtidens poliser ska ha. Utvecklingen av brottsligheten och samhället i stort leder till förändrade krav på polisväsendet och därmed också på kompetensen hos enskilda poliser. I samband med utformningen av den framtida polisutbildningen är det viktigt att identifiera och ta hänsyn till sådana förändringar. Regeringen överväger därför om inriktningen på den utredning som nu pågår om polisens grundutbildning ska förändras eller utvidgas.

Jag kommer inom kort att återkomma med resultatet av våra överväganden. Redan nu kan jag försäkra Lena Olsson om att jag ser polisens utbildning och kompetens som en nyckelfråga både för rättssäkerheten och för polisens effektivitet.

Anf. 32 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag ska be att få tacka justitieministern för svaret, men jag tycker väl inte att det är så mycket till svar.

Regeringen skriver ju i budgetpropositionen att det bör övervägas om den grundläggande utbildningen kan kortas och kompletteras med obligatorisk vidareutbildning. Man får väl då anta att sådana skrivningar i budgetpropositionen är genomtänkta, men interpellationssvaret tyder inte på det, anser jag.

Du säger att utvecklingen av brottsligheten och samhället i stort leder till förändrade krav på polisväsendet och därmed också på kompetensen hos enskilda poliser, och visst är det så. Det var ju därför vi i Vänsterpartiet tryckte på för att den socialdemokratiska regeringen skulle tillsätta utredningen om en förändring av polisutbildningen, där en akademisering är en mycket viktig del. Men det är ju inget svar alls på frågan om varför ni vill ge tilläggsdirektiv till utredningen om att polisutbildningen bör kortas.

Från Polisförbundets sida är man mycket kritisk och bekymrad över det här. Ordföranden Jan Karlsen har sagt att brottsligheten har blivit mer komplex samtidigt som det ställs allt högre krav på poliser i verksamheten. Att korta ned utbildningen vore därför förödande.

Vänsterpartiet kan tänka sig en längre polisutbildning än i dag just för att det krävs en väldigt bred kompetens av poliser i dag. Mer teori ska varvas med praktiska moment men i samma utbildning. Därutöver är vidareutbildning en självklarhet.

Jag tycker som sagt inte att det här är så mycket till svar. Det bekymrar mig, eftersom jag också i min närmaste krets av anhöriga har poliser som jag diskuterar med. Jag träffar många unga poliser i mitt engagemang i Småkoms styrelse.

När det gäller dem som går på polisutbildningen i dag kan jag bara hänvisa till det sista som står i Polistidningen. Det är ordföranden i studentföreningen på Polishögskolan i Solna som också är bekymrad över detta svar. Jag kan också litegrann tolka in följande i svaret: Är man inte nöjd med den utredning som pågår utan tycker att den ska förändras redan innan den har lagt fram sitt förslag? Jag tycker att det låter lite konstigt.

När det gäller svaret vill jag också säga att det inte är någon nyhet för mig vilken ambition regeringen har till 2010. Jag vill bara passa på att säga en sak. Alliansen lovar ju 700 miljoner utöver det som den förra

*Svar på
interpellationer*

Anf. 33 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Vi kan börja med budgetpropositionen. Det finns skrivningar där i vilka vi säger att man ska se om den grundläggande utbildningen kan kortas till förmån för specialisering och annan påbyggnad på utbildningen. Det är nästan exakt samma formuleringar som finns i de direktiv till den nuvarande utredningen som Lena Olssons partikamrater har varit med om att utforma. Där står det till exempel ungefär så här: Den framtida polisutbildningen bör därför vara utformad så att den främjar en höjning av specialkompetens för poliser på olika områden. I det sammanhanget bör också övervägas om det i något skede av utbildningen bör vara möjligt att till exempel välja inriktning. Det är precis samma tanke som finns i budgetpropositionen. Det är inget märkvärdigt alls.

Problemet med den nuvarande utredningen är att den har fått ett mycket begränsat direktiv för vad man ska titta på. Uppgiften för den utredningen är enbart att se på för- och nackdelar och konsekvenser av en polisutbildning inom ramen för högskolan. Men om den nya utbildningen ska utbilda poliser som ska verka 2020–2025 så pratar vi om polisverksamhet ganska långt fram i tiden. Och då anser vi från alliansen att man i alla fall måste ställa sig några frågor om nuvarande utbildning: vad som är bra i den, naturligtvis, men framför allt vad det är för poliser vi kommer att behöva då. Vad ska de kunna? Hur ska det se ut? Hur ska vi kunna rekrytera de människor som behövs till den verksamheten? Det finns en rad frågor som den nu sittande utredningen inte har i uppgift att analysera.

Vi tror att när man lägger fram förslag om en ny utbildning ovanpå eller i stället för den som vi har i dag, som i många stycken är bra, så är det ändå bra att ha en del svar på de innehållsmässiga frågorna. Det är den typen av tankar som ligger till grund för mitt svar till interpellanten.

Vi överväger om man behöver vidga direktiven eller göra förändringar. Det finns ingenting i den ambitionen som handlar om att korta någon utbildning eller göra det enklare. Jag vet inte om det finns någon här som tror att polisverksamheten om 10–15 år kommer att vara enklare och mer rudimentär än i dag – tvärtom. Däremot är det väl en erfarenhet som vi har att polisarbete i dag är väldigt mångfasetterat. Det kräver många typer av specialistkompetenser. Det var ju det som fanns med i det utredningsdirektiv som gäller nu och det som vi uttryckte på ett annat sätt i budgetpropositionen, så jag tycker inte att det är så märkvärdigt.

Mitt svar på frågan är alltså att vi nu tittar på den utredning som finns och de direktiv man har, och vi överväger om de behöver vidgas eller förändras till någon del – det gör vi för övrigt med alla utredningar – och kommer så snart vi har bestämt oss i sakfrågan naturligtvis att redovisa det.

Det hade också varit enklare om den utredning som nu sitter hade haft en lång tid framför sig, men den är nästan klar med sitt uppdrag. Det är bara det att vi kommer att stå där i januari med svar på fördelar och nackdelar med att lägga in utbildningen i högskolan, men utan svar på hur vi ska hantera den framtida rekryteringen, hur innehållet är utformat, vad vi tror om de långsiktiga kompetensbehoven och så vidare. Då står

man där, ganska fattig, när man ska fatta beslut om en framtida utbildning. Det är skälen till att vi har kommit fram till att man ändå måste ställa frågor om framtiden, eftersom vi har ett långt perspektiv. Jag som har arbetat mycket med utbildningsfrågor vet att det är alldeles nödvändigt för att få bra kvalitet i utbildningen.

Anf. 34 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag vill inledningsvis säga att det måste vara väldigt olyckligt att det står så här i budgeten så att texten helt enkelt misstolkas.

Jag tycker mig också höra en grundton i ministerns anförande av att det här med en utbildning som läggs på högskolorna där man kan skaffa sig akademiska poäng kanske inte är så tilltalande för justitieministern. Jag om någon vet väl vilken breddad kompetens som behövs inom polisen. Jag tycker att det behövs en integrering av andra typer av ämnen såsom psykologi, sociologi, språk och mycket annat, och jag tycker också att en eftersatt bit redan i dag är alla de miljöfrågor som också ska in under det här taket.

Jag lyssnade på en tv-debatt om bemötande, om hur man bemöter människor. Hur bemöter man människor i kris, för det är vad en polis oftast gör? Han möter våldtagna kvinnor, han möter missbrukare, som också är människor, och han möter barn som misshandlats. Det handlar om en räkka olika människor. Det måste alltså vara ett misstag att det sägs att utbildningen ska kortas. Jag kan inte läsa det på något annat vis, och jag reagerar över det, precis som Polisförbundet och även andra reagerat över det.

Jag har full respekt för att det är ett mycket komplicerat och svårt yrke, och jag tycker verkligen att det behöver breddas. Jag har läst direktiven till utredningen och tycker att man där tar upp ganska mycket. Jag har dem inte med mig nu och har heller inte lusläst dem minuterna innan den här debatten, men det tas upp en hel del. Jag vet också att utredningen ska vara klar den sista januari. Men visst är det olyckligt, justitieministern, att det står som det står i budgeten? Det är inte bra, eftersom det är upplagt för att misstolkas.

Anf. 35 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! En del läser även budgetpropositioner som en viss potentiell läser Bibeln. Man vill missförstå. Vi har använt ungefär samma formuleringar som finns i kommittédirektiven. Det finns en myt som man gärna driver om att kanske inte alliansen som helhet men i vart fall Moderaterna skulle vara för en kortare polisutbildning. Det är inte sant.

Det jag sagt hela tiden, och det vi varit noga med att poängtera, är att man mot bakgrund av behovet av specialisering bör fundera över om de obligatoriska delarna i polisutbildningen kan bli något färre till förmån för en specialisering i övrigt.

Jag delar den uppfattning som Lena Olsson framför, nämligen att det är ett komplicerat arbete och det finns många moment som behöver tas upp, men låt mig också nämna skälet till att man även måste diskutera innehållet. Det gäller kopplingen mellan utbildningen och verksamheten. Vi har fortfarande för få kopplingar mellan polismyndigheterna och polisutbildningarna. Vi måste fortfarande ställa frågor om den praktik som

man i dag har i slutet av sin utbildning, alltså hur den bör vara utformad för att fungera i framtiden.

Jag har inte några problem vad gäller akademiska poäng eller akademiska studier. Jag har varit ordförande för ett stort och fint universitet, och jag vet också att polisutbildningarna i både Umeå och Växjö håller mycket hög kvalitet. Jag har stor respekt för det. Likväl är det så att man fått lägga ned lite extra arbete på att fundera över hur kopplingen och innehållet ska se ut mellan den teoretiskt akademiska delen och den praktiska träningen. Det har man fått göra när det gäller sjuksköterskeutbildningen och andra vårdutbildningar inom högskolan, till exempel den utbildning man måste få om man ska bli läkare. Det fordrar att man bryr sig om innehållet, och det utredningsdirektiv som föreligger i dag gör inte det, tyvärr. Det krävs en vidgning.

Jag tror att det är viktigt att vi får stöd för en framtida polisutbildning ute i verkligheten, att vi känner att vi utbildar för den verksamhet som ska bedrivas och att det finns en nära koppling. Också det talar för att vi måste fundera över om det finns utbildningsdirektiv som borde komma med.

Låt mig även nämna att jag är bekymrad över rekryteringen till polisutbildningen. Jag är förstås överlycklig över att så många ungdomar vill bli poliser, och kraven är ju ganska tuffa. Jag tror dock att det finns ytterligare ungdomar som skulle kunna bli riktigt bra poliser, men de kommer aldrig i fråga. Frågan är inte lätt att hantera eftersom vi vill ha likvärdiga regler och annat. Likväl står och faller trovärdigheten hos polisen med att man har en bra förankring i folkhavet, och därför måste vi ställa frågor om antagningen och rekryteringen och hur den ska se ut i framtiden så att vi inte får en alltför snäv rekryteringsbas.

Dessutom ska poliser verka i hela Sverige och under olika förutsättningar. Vi har problem i dag. Vi vet att vi har problem när det gäller att få unga, nyutbildade poliser att vilja arbeta i till exempel Sveg – jag tar det som exempel eftersom det är den enda ort jag törs hänga ut utan att någon blir ledsen. De står inte i kö för att få tjänstgöra där, och då måste vi utifrån det fundera på vad som kan göras beträffande utbildning och rekrytering just för att kunna tillse att vi har tillräckligt många väl utbildade poliser som kan verka i landet.

Det finns alltså många innehållsmässiga frågor där jag inte tycker att vi i dag har ett tillräckligt bra beslutsunderlag utan anser att mer uppgifter behöver tas fram. Jag har inga konspiratoriska avsikter med det. Min enda ambition är att vi ska få ett riktigt bra underlag för att kunna ta fram en ny polisutbildning – den kommer inte att föreligga förrän om kanske något år – som fungerar och ger oss den kompetens och den personal som vi behöver och som håller måttet under ganska lång tid framåt.

Det är bakgrunden och skälen till att vi kommer att överväga hur det hela ska se ut framöver.

Anf. 36 LENA OLSSON (v):

Herr talman! När vi talar om polisutbildningen har ju Vänsterpartiet jobbat hårt för att få en akademisk yrkesutbildning för polisen. När det gäller att se över möjligheterna till en sådan utbildning vid olika högskolor, liksom rekryteringen, är det en fråga för justitieministern.

Jag kommer från glesbygden, från en landsbygdskommun där vi har det svårt. Senast i morse satt jag i tv och diskuterade polisbristen i Västerdalarna. De kontakter vi har, och som även Småkom har, talar för att om utbildningen läggs på olika högskolor i landet blir det lättare att rekrytera också till landsbygden.

Jag har full respekt för och tror att justitieministern är mycket seriös när det gäller dessa frågor. Det tvivlar jag inte alls på. Jag vill fortfarande hävda att jag inte haft några bekymmer med att läsa budgetpropositionen, och där står faktiskt att polisutbildningen bör kortas. Det står svart på vitt, och jag vet inte hur man annars ska tolka det. Det är nog fler än jag som har bekymmer med det. Men det är väl bra att Beatrice Ask nu får förklara detta.

Min andra fråga gäller innehållet. Ministern säger att man ska återkomma inom en snar framtid. Jag hoppas att det blir så för nu finns det en stor oro. Jag har träffat många som kan tänka sig att utbilda sig till polis även i landsbygden, men de tycker att det finns en fördel med att få akademiska poäng.

Anf. 37 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag förstår att Vänsterpartiets skäl för att förorda en akademisk polisutbildning är att man då kan lägga utbildningen på olika högskolor runtom i landet. Ja, det är ju ett intressant skäl.

För mig är drivkraften kvaliteten i utbildningen som sådan, och då kan den mycket väl vara akademisk. Jag tror dock inte att man ska sprida utbildningen till hur många utbildningsenheter som helst. Det finns en gräns för det, men det är klart att man inte behöver bedriva den på bara två eller tre ställen.

Jag vill också nämna att vi sedan tidigare har en väl fungerande distansutbildning. Den har fungerat mycket bra och gett goda resultat. Det finns en del att lära av just den utbildningen, vilket inte heller tas till vara i det utredningsdirektiv som finns i dag. Jag tror att man av den kan lära sig en del både vad gäller rekryteringen och hur utbildningen kan läggas upp. Man får inte vara så fyrkantig att man inte tar in den typen av erfarenheter i arbetet med en framtida utbildning.

Det finns aspekter på detta som man kan väga in, men regeringens ambition handlar, som sagt, om utbildning, om att vi ska kunna lägga fram ett genomtänkt förslag vad gäller helheten. Ambitionen är att skapa en polisutbildning som håller över tid, och då tror vi inte, eller är i vart fall tveksamma till, att det räcker med det som den nu arbetande utredningen kan leverera med de direktiv den har i dag. Det är skälet till att vi ser över direktiven, alltså i syfte att eventuellt vidga dem. Vi återkommer inom kort, för självklart vill vi inte dra ut på tiden i onödan vad gäller det arbetet. Tvärtom, ju fortare vi får fram ett bra underlag desto bättre. Då får både riksdag och andra intressenter möjlighet att diskutera underlaget.

Låt mig också säga att de högskolor och andra som är intresserade av att bedriva polisutbildning själva tagit fram en hel del intressanta koncept, om jag kallar dem så. Även de kan studeras i ett arbete som har en något vidare ram än vad direktiven för den nuvarande utredningen har.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:41 om vållande i trafikbrott

Anf. 38 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Thomas Bodström har frågat mig vilka bedömningsgrunder jag har till mitt ställningstagande att inte lägga förslaget till lagstiftning om vållandebrott i trafiken på riksdagens bord.

Varje år dödas och skadas många människor på grund av alkohol i trafiken. Det här är mycket allvarligt, och kampen mot rattfylleriet är därför en mycket viktig fråga för mig och för hela regeringen. Jag vet att den är det även för oppositionen.

Allians för Sveriges rättspolitiska grupp har förespråkat en strängare syn på alkohol i trafiken. Jag står givetvis fast vid denna uppfattning, det bör till en strängare syn på vållande till annans död som sker i samband med rattfylleri. Min grundinställning är emellertid att det finns skäl att skärpa synen på flera allvarliga brott.

Lagrådsremissen som den här interpellationen handlar om byggde på en departementspromemoria som togs fram samtidigt som Rattfylleriutredningens betänkande remitterades. Rattfylleriutredningen hade tidigare övervägt frågan och föreslog inga straffskärpningar. Promemorian möttes av skarp kritik från de flesta av de instanser som granskade lagförslagen från juridiska utgångspunkter. Domstolar, universitet och flera myndigheter avstyrkte förslaget och ansåg det olämpligt att bryta ut en typ av vållande och ge sådana brott en strängare straffskala när det finns andra vållandebrott som innefattar samma medvetna och allvarliga risktagande och samma allvarliga konsekvenser.

Jag har förståelse för den kritiken. Det kan exempelvis vara svårt att motivera att det ska utdömas ett lindrigare straff för den som orsakar någons död i samband med sjöfylleri än vid rattfylleri. Vissa instanser som i och för sig tillstyrkte förslaget ansåg också att motsvarande straffskärpning borde övervägas vid vållande i samband med sjöfylleri.

Den skarpa kritik som riktades mot förslagen är skälet till att lagrådsremissen återkallades. Det är angeläget att åstadkomma långsiktigt hållbara lagförslag, och jag vill därför se efter hur vi kan tillgodose ambitionerna i det återtagna förslaget i en form som juridisk expertis inte ifrågasätter, i alla fall inte så hårt som de har gjort i det här fallet.

Min ambition är att återkomma med förslag som markerar det allvarliga med vållandebrott som sker i samband med bland annat rattfylleri men som samtidigt inte innebär att lika allvarliga brott behandlas olika vid domstolarnas straffmätning. Därtill kommer regeringen att ge riksdagen ytterligare förslag i syfte att minska antalet drogrelaterade olyckor i trafiken.

Anf. 39 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Kära åskådare! Nu säger Beatrice Ask att det här är en viktig fråga. Hennes insats mot rattfylleri har hittills varit att dra tillbaka det förslag som skulle ha inneburit att vi hade fått den särskilda brottsrubricering som många efterfrågat, de straffhöjningar som hade behövts och den möjlighet till provtagning som behövs i mycket större utsträckning – allt detta för att förminska antalet döda i trafiken på grund av rattfylleri.

Det är din insats, Beatrice Ask. Och så hänvisar du till remissinstanser! Här är remissammanställningen. Om du har läst den vet du att de allra flesta är positiva och att det är ganska få som avstyrker, såväl bland domstolar som bland andra myndigheter.

Visst är det så att vissa avstyrker och är kritiska, men så är det ju alltid! Varje lagförslag är det några som avstyrker. Men majoriteten gör det inte. Därför kan det i alla fall inte vara detta som är det verkliga skälet till att man nu sviker alla de människor som hade hoppats på den skärpning som förslaget innebar. Många har ju tyckt det är viktigt med ett särskilt brott för att det ger en markering av hur allvarligt man ser på det.

Vi hade ju precis samma diskussion när vi införde brottsrubriceringen människohandel. Det handlade ju också om sådant som redan var straffbelagt. Men vi kan se hur mycket den frågan har hamnat i fokus när vi nu har en särskild brottsrubricering för det, och hur mycket lättare det är att följa andra saker än lagstiftningen när man har ett särskilt brott.

Här hade vi en möjlighet att göra samma sak när det gäller rattfylleri. Vi hade en möjlighet att redan från årsskiftet ha ett sådant brott och en möjlighet att göra provtagningar. Det kunde ha gjorts att fler personer som kör berusade hade kunnat dömas och dessutom sedan kanske kunnat få den hjälp och det stöd som behövs. Allt detta var möjligt, men det var på ditt initiativ, Beatrice Ask, som regeringen drog tillbaka förslaget. Och det är du som har svikit brottsoffren.

Anf. 40 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det är alltid så att lagförslag kritiserar av vissa, säger Thomas Bodström. Det är helt sant, och det är inte alltid man kan lyssna på dem. Men det fanns tydliga indikationer på att Lagrådet i det här fallet skulle ha mycket allvarliga invändningar. Thomas Bodström brukar ju i andra debatter här i kammaren hävda att regeringen borde lyssna mer på Lagrådet.

Jag tyckte att det fanns anledning att ta tillbaka förslaget redan nu för att se om vi i en proposition till våren någorlunda snabbt ändå kan åstadkomma det som Thomas Bodström och jag är överens om – tuffare tag mot rattfyllerister – utan att för den skull göra misstag i fråga om den juridiska utformningen. Den statistik som används i dag vad gäller vållande till annans död visar ju att ungefär 20 % av fallen inte är alkoholrelaterade.

Det är väldigt svårt att se hur en så stor andel av de här brotten skulle kunna anses vara helt ointressanta. Jag tycker till exempel att det finns en jämförbarhet mellan sjöratfylla och vanlig rattfylla, om man får uttrycka sig så omilt. Det är inte ett mindre oförsiktigt agerande att ta livet av någon genom att fara fram vårdslöst och berusat till sjöss än i vägtrafiken. Det är klart att mycket skulle vara vunnet om vi kunde få in även detta i lagändringen, så att man slipper denna diskrepans mellan olika linjer.

Det är enkelt att i en debatt säga att man nu försenar en seriös möjlighet att förhindra eller i vart fall straffa och tydliggöra hur allvarligt man ser på den här typen av brott. Men jag delar inte den uppfattningen.

*Svar på
interpellationer*

Lagen som Thomas Bodström hade velat få igenom skulle i bästa fall ha gällt från den 1 april. Det kan inte handla om många månader som man behöver försena det hela med.

Möjligen blir inte detaljerna i ett lagförslag så bra när man lägger fram det tre dagar före valet och skickar iväg det i hast till Lagrådet. Det försöker vi rätta till nu.

Vi kommer att komma tillbaka med ett mer genomarbetat förslag tillsammans med en del andra konkreta förslag som alliansregeringen har, i syfte att motverka det förskräckliga faktum att antalet människor som kör berusade i trafiken och därmed riskerar andra människors liv ökar.

Anf. 41 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Nu säger Beatrice Ask att sådan lagstiftning borde införas också när det gäller sjöfylleri. Det är väl inget som hindrar att man gör det, men man behöver väl inte dra tillbaka ett förslag av det skälet? Man skulle kunna införa lagstiftning enligt förslaget och sedan komplettera med bestämmelser om sjöfylleri. Det har jag inte på något sätt några invändningar emot, och det vore hur enkelt som helst att göra det.

Men för den sakens skull behöver man inte dra tillbaka ett förslag och därmed spoliera alla de förväntningar som har funnits på att vi i Sverige ska skärpa de här bestämmelserna. Nu har du, Beatrice Ask, och den borgerliga regeringen sett till att denna skärpning inte blir verklighet.

Beatrice Ask hänvisar till Lagrådet. Det blir närmast en smula komiskt. Om det är något som har hänt under din korta tid som justitieminister är det nämligen att Lagrådet har kritiserat regeringen. Nu säger du att man i Lagrådet *kanske* skulle ha varit kritisk till förslaget. Det är möjligt, men av det du säger kan man dra slutsatsen att du som justitieminister skulle reagera starkt om Lagrådet skulle komma med kritik.

Nu finns det ett annat lagförslag – det handlar ett förslag om sänkt fastighetsskatt för Fredrik Reinfeldt, Maria Borelius och många andra, och det innebär att de kommer att tjäna tiotusentals kronor – och om det förslaget sade Lagrådet att det stred mot grundlagen, alltså mot demokratin, och att man inte hade berett det i rätt tid. Det är den allvarligaste kritik som en regering kan få, och du har inte lyft ett finger!

Du säger alltså att lagrådskritik är helt acceptabel när det handlar om fastighetsskatt, men när det handlar om rattfylleri drar du tillbaka förslaget innan det ens har hunnit få kritik av Lagrådet. Förklara hur detta går ihop! Förklara varför det är rätt att gå emot Lagrådets kritik och driva igenom ett förslag om fastighetsskatt trots att man har struntat i grundlagen, som är grunden för demokratin, samtidigt som man med hänvisning till samma lagråd drar tillbaka ett förslag innan Lagrådet ens har hunnit komma med något yttrande!

Anf. 42 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag vill gärna vara tydlig med att jag som justitieminister har mycket stor respekt för Lagrådet, och jag försöker vara konsekvent i att både lyssna på och tillvarata Lagrådets synpunkter.

Den kritik som har framförts i andra frågor än den som vi diskuterar här och nu, och som jag gärna vill hålla mig till, handlar till stora delar om att vi i Sveriges riksdag har infört en budgetordning som innebär att det är nästan omöjligt för en nytilträd regering att genomföra några förändringar utifrån väljarnas önskemål utan att få allvarlig kritik av Lagrådet. Vi påpekade detta när dessa förändringar trädde i kraft, men ni socialdemokrater blundade för det. Det beklagar jag.

Likväl, om vi återgår till det vi diskuterar, slängde du som tidigare justitieminister in ett förslag tre dagar före valet som inte var tillräckligt bearbetat. Det fanns mycket som talade för en allvarlig kritik. Jag tyckte att det var lite tråkigt att få den kritiken med tanke på att vi driver frågan om att skärpa straffen och synen på berusning i trafiken. Av det skälet tyckte jag att det var bra att ta hem förslaget och se om vi kunde göra några förbättringar, för att sedan lägga fram det tillsammans med de andra förslagen som vi tänker lägga fram för att förhindra det ökade problemet med berusning i trafiken. Det var det enkla resonemang som fördes.

Sedan kan man gå till torgs och säga att vi kommer att vara ansvariga för att ingenting görs mot rattfylla. Men det handlar faktiskt om att seriöst försöka göra något som var halvbra riktigt bra. Det tycker jag man borde vara överens om att ha som ambition. Det är för viktiga frågor för att slarva över dem. Det är i varje fall min ambition i arbetet.

Anf. 43 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det är trist att du använder uttrycket ”slängde in”. Lars Wallinder och andra som har jobbat med detta i månader och lagt in ett fint arbete i detta ska inte behöva höra deras högsta chef säga att något har slängts in. Det var ett mycket noggrant arbete utfört av ytterst kompetenta tjänstemän. Det handlar inte om att slänga in något utan det handlar om att besluta om en lagrådsremiss. Du bör uttrycka dig på ett annat sätt när det gäller de tjänstemän som har arbetat fram förslaget på Justitiedepartementet. Jag hoppas att vi slipper den typen av uttryck i framtiden.

Det här handlar alltså om ett förslag där vi kunde ha haft en bättre möjlighet för polisen att ta prov. Det gäller ett särskilt brott där många har efterfrågat denna möjlighet. Det gäller höjda straff och minimistraff för dem som kör ihjäl oskyldiga människor berusade. Allt detta kunde ha varit möjligt. Då hänvisar du till Lagrådet, och du försöker ge en förklaring. Men jag tror att många fortfarande undrar hur det kommer sig att du är så noggrann när det gäller ett lagrådsyttrande om trafikbrott som ännu inte har kommit när du fullständigt struntar i att man har fått den mest allvarliga kritiken en regering kan få när det gäller demokratiska former. Det framgår uttryckligen att det inte handlar om en kort tid utan tvärtom och om att den beredning som har förekommit i ärendet inte motsvarar bestämmelserna i regeringsformen. Det framgår att trots den knapphet på tid som har rått borde det ha varit möjligt att bredda remissförfarandet. Så säger man, Beatrice Ask. Ingenting annat. Du borde kanske läsa på lite innan du säger sådana saker i riksdagen.

Vad du gör, Beatrice Ask, är sammanfattningsvis: Du återkallar något som många människor har hoppats på. Du hänvisar till ett lagråd som ännu inte har fattat beslut. Du struntar som justitieminister fullständigt, trots att det är din uppgift som justitieminister, i att återkalla de lagför-

slag som bättre passar en moderatledd regering. Där handlar det om stora förmögenhetsöverföringar till Fredrik Reinfeldt och andra rika människor. Då spelar Lagrådet ingen roll. Men när det handlar om bestämmelser om trafikbrott är det annorlunda.

Anf. 44 TALMANNEN:

Jag vill erinra om att debatten gäller interpellationen, inte andra saker. Det är strikt enligt ordningen.

Här är det jag som för ordet. Man får gärna nämna Lagrådet, men vi ska debattera vad som står i interpellationen. Det är riksdagsordningen. Det fanns ett inlägg som gick utöver detta in på andra frågor.

Anf. 45 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag har inte kritiserat tjänstemännens arbete, men jag kritiserade det politiska beslutsfattandet att skicka i väg ett förslag som rönt sådan kritik. Jag tog ett annat politiskt beslut, nämligen att försöka lyssna mer på de invändningar som fanns.

Justitiekanslern påpekade i sammanhanget att det ankommer på lagstiftaren att beakta kravet att likvärdiga fall i princip ska bedömas lika, det vill säga att olika typer av brott faktiskt inte ska behandlas helt olika. Då finns det när det gäller vållandebrotten problem i den utformning som reglerna hade fått med det förslag som Thomas Bodström skickade i väg till Lagrådet.

Vi fann att det fanns anledning att fundera över om vi kunde rätta till det. Det kommer vi att göra och återkomma med detta.

Respekten för varandra är otroligt viktig i det här arbetet. Vi gör olika bedömningar om hur man ska lyssna på detta. Sedan är det ingen som vet vilka resonemang jag har om hur Lagrådet behandlas i olika sammanhang i övrigt. Min grundinställning kvarstår, nämligen att vi måste vara noga med både beredning och annat i det här ärendet. Det gäller oavsett om det handlar om frågor som i det här fallet hanterades av den förra regeringen eller om det handlar om frågor som vi hanterar i den regering där jag nu är en del av arbetet.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:42 om förändrad brottsutveckling

Anf. 46 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Thomas Bodström har frågat mig vilket beslutsunderlag jag har haft och vilka bedömningar jag har gjort vid utformningen av rättsväsendets resurstilldelning i budgetpropositionen.

Den nya regeringen har sjösatt den mest ambitiösa satsningen någonsin på rättsväsendet. Vi har bland annat annonserat en kraftig ökning av antalet poliser med målet att vi ska ha 20 000 poliser senast 2010. Sammantaget har anslaget till rättsväsendet för 2007 ökat med drygt 1 ½ miljard jämfört med den förra regeringens anslag för 2006.

Thomas Bodström är säkert bekant med flera av de underlag jag tagit del av. Den samlade bild som framkommer av Brås statistik visar exem-

pelvis att den förra regeringen inte på något avgörande sätt lyckats förbättra tryggheten i samhället. Jag är övertygad om att Thomas Bodström delar min bedömning att den kraftiga ökningen av antalet anmälda våldsbrott är ett allvarligt problem. Våldsbrotten drabbar dessutom ofta de som redan lever i utanförskap på ett eller annat sätt.

För övrigt räcker det med att läsa några lokaltidningar för att få klart för sig att stora delar av den svenska befolkningen under en följd av år har upplevt en försämring av polisens närvaro och synlighet. Det är orimligt att göra någon annan bedömning än att detta har haft en negativ inverkan på tryggheten i samhället, inte minst i de stora områden av vårt land som utgörs av glesbygd.

Man behöver alltså inte leta länge för att finna starka argument för de satsningar som vi nu genomför på rättsväsendet. Nu är det viktigt att följa upp satsningarna och se till att de ger resultat.

Anf. 47 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det är bra att det kommer fler poliser. Det såg Socialdemokraterna till sex år i rad. Jag är övertygad om att det kommer att bli flera dessa år också. Det är bra.

Vi gör olika bedömningar om hur mycket pengar som behövs. Där har den högerledda regeringen uppfattningen att det behövs 1 ½ miljard mer, men man ska då komma ihåg att man anser att brott begångna av små barn kommer att utredas och många andra saker. Men vi får återkomma till vem som har rätt när det gäller bedömningen av hur mycket pengar som behövs till polisen.

Vi kan dock konstatera att till skillnad från vad du har sagt år efter år är det mindre pengar från den moderatledda regeringen till domstolar. Det är mindre pengar än vad Socialdemokraterna vill satsa på åklagarna. Det är mindre pengar på kriminalvården. För såväl åklagare och domstolar som kriminalvård är det mindre pengar från den moderatledda regeringen än från Socialdemokraterna. För övrigt är det också mindre än från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Detta rimmar illa med vad Beatrice Ask har sagt tidigare. Vid förra budgetdebatten för mindre än ett år sedan sade Beatrice Ask nämligen att Moderaterna vill lägga 1 ½ miljard mer än Socialdemokraterna på rättsväsendet nästa år, det vill säga det här året. Där hade man alltså fel på 1,2 miljarder. De skulle fortsätta så år efter år.

Det är fullständigt felaktigt, och man har ännu inte förklarat för medborgarna varför man så till den grad sviker de löften man har givit.

Jag ska ställa en konkret fråga eftersom det finns ett närmare exempel från så sent som i våras. Den budget som hade lagts fram från Socialdemokraternas sida skulle vara 770 miljoner högre. Jag antar att du är bekant med siffrorna. Det skulle innebära en sammanlagd satsning på 331 323 000 000 kr. Det blev inte så. Pengarna försvann någonstans på vägen, Beatrice Ask. Nu är du skyldig att förklara vad mellanskillnaden är. Den är 569 100 000 kr. 569 100 000 kr har på något sätt försvunnit från det att ni lade fram ert förslag i våras till det att ni nu kommer med er första budget.

Detta gick ni till val på, ni sade det i våras och i somras och det har alla som har följt debatten sett. De blev lurade. Det var inte riktigt så. 569 000 000 kr har försvunnit bara de senaste månaderna.

Låt oss gå tillbaka till det jag sade först. Det skulle alltså bli 1 ½ miljard mer än Socialdemokraternas förslag i år. Det visade sig alltså vara fel på 1,2 miljarder.

Förklara nu varför du har sagt att det skulle vara så mycket mera men det alltså blev mindre till domstolar, åklagare och kriminalvård! Och förklara vart de 569 miljonerna tog vägen! Från det att ni i våras sade detta och var överens till och med i alla borgerliga partier om den gemensamma budget som då lades fram – Beatrice Ask, lyssna nu! – har det alltså försvunnit 569 miljoner. Förklara det och tala om varför ni går till val på någonting annat och gör någonting helt annat när ni sedan lägger er första budget!

Anf. 48 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag ska gärna säga att när man snurrar runt med siffror är det mycket som får emellan. Faktum kvarstår – om jag får börja i den delen – nämligen att vi gör en mycket stor satsning på polisen.

Det är riktigt att det finns diskrepanser framför allt jämfört med den motion som vi lade fram för ett år sedan. Det beror naturligtvis på att man inte kan hoppa över det faktum att man har en gällande budget som man utgår från när man lägger fram sitt förslag.

Det är också så att man när man lägger en budgetproposition är tvingad att utgå från det underlag som finns på departement och annat och jämkar med den situation som är. Samtidigt förhandlar man.

Det är väl riktigt att det finns skillnader sett till en tidigare motion i förhållande till vad budgetpropositionen gäller. Men faktum kvarstår: I den budget som nu ligger har vi med hela den satsning på utbildning och anställning av poliser som utlovats och ytterligare åtgärder. Vi ökar budgeten på en rad andra områden. Sammantaget är detta en budgetökning som är mycket mycket stor.

Sedan kan man leka med siffrorna fram och tillbaka, och det är det som Thomas Bodström gör. Men det är också så att det fortfarande är otroligt stor skillnad mellan vad alliansen nu satsar på polisväsendet och vad Socialdemokraterna är beredda att anslå. Det går inte att göra ett eller annat anslag och säga: Här har vi mer. Det har vi ju inte sett mycket av. Tvärtom är det så att det budgetförslag som Socialdemokraterna har presenterat innehåller nästan ingenting alls därutöver.

Skillnaderna är alltså fortfarande desamma. Det innehåll som vi hade i valrörelsen ligger fast, och det är det som vi kommer att genomföra under den här perioden.

Anf. 49 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Vi tar det väldigt enkelt, Beatrice Ask. Det ni sade var att ni skulle lägga 31 miljarder 323 miljoner kronor. Så blev det inte. Det fattas 569 100 000 kr. Förolämpa inte åhörarna genom att stå här och säga någonting helt annat!

Tala om vart pengarna tog vägen! Varför blev det mycket mindre än det man gick till val på? Jag vet att ni har satsat pengar, precis som andra partier gjort. Det är inte det jag vill höra, utan jag vill höra vart pengarna tog vägen. Varför är det 569 100 000 kr mindre? Bara den frågan vill jag höra ett svar på – ingenting annat! Svara gärna nu bara på den frågan!

Anf. 50 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! När man gör en budget då man sitter i opposition och när man gör en budget i departementet utgår man alltid från gällande budget och lägger därutöver. Man kan aldrig hoppa över att saker händer däremellan, mellan den budget man lägger och ett halvår eller ett år senare. Siffrorna kan gå både uppåt och nedåt. Det viktiga är skillnaden mellan vad ni anser är nödvändigt och det innehåll och det man vill åstadkomma. I det fallet vågar jag påstå att vi inte gett oss en tum när det gäller vad vi ska genomföra.

Möjligen har det på ett eller annat område gjorts bedömningen av mig och mina medarbetare att vi klarar det med något mindre resurser än vad vi befarade när vi gjorde den förra motionen. Att siffrorna inte stämmer helt och hållet må vara hänt, tycker jag. Det viktiga är att det vi har utlovat i form av insatser, förstärkningar, åtgärder och innehåll ligger fast.

Vi återkommer till de här budgetresonemangen. Men jag hoppas att det framför allt är prognoser och bedömningar av framtida behov och inte något slags historisk matematikövning vi ska ägna oss åt när vi om några veckor har budgetdebatt.

Anf. 51 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Nu frågar jag för tredje gången. Det gäller alltså någonting som ni i våras sade skulle ske till år 2007, och då fattas det 569 100 000 kr. Det handlar inte om att några siffror kan bli lite anorlunda, utan det handlar om 569 miljoner kronor som du under några veckor har sett till att rättsväsendet blivit lurat på. Ni har gått till val på någonting som ni sade i våras. Du kan uttryckligen läsa vad ni sade i våras: Detta kommer att ske om de borgerliga partierna vinner.

Detta visade sig vara en bluff. 569 100 000 kr försvann. Du är faktiskt skyldig medborgarna en ursäkt eller i alla fall en bra förklaring om vart de här pengarna tog vägen.

Anf. 52 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag tycker att Thomas Bodström är skyldig att berätta för väljarna varför han inte vill genomföra de förstärkningar och förbättringar som vi från alliansregeringens sida föreslår och som vi har budgeterat pengar för. I det socialdemokratiska alternativet finns ju inte pengarna.

Jag har däremot sagt att det är riktigt att det finns skillnader i siffror. Men man kan inte rycka en siffra från ett budgetförslag till ett annat, utan man måste faktiskt titta på innehållet och bedömningarna.

Möjligheten att göra en träffsäker bedömning är något lättare med 350 anställda på ett justitiedepartement plus Finansdepartementet än om man har en handläggare till sin hjälp i riksdagen. Men det är möjligt att Thomas Bodström kommer att lyckas bättre än jag gjorde i riksdagsarbetet.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:43 om rambeslut inom det straffrättsliga samarbetet

Anf. 53 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Thomas Bodström har frågat mig vilka initiativ jag avser att vidta för att kunna presentera en följdlagstiftning samtidigt som rambeslut tas i framtiden.

Genom Amsterdamfördraget skapades rambeslut som ny form av rättsligt instrument inom tredje pelaren. Rådet får, enligt artikel 34.2 i fördraget om Europeiska unionen, fatta rambeslut om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och författningar. Detta får ske på initiativ av kommissionen eller en enskild medlemsstat. Ett beslut att anta ett rambeslut förutsätter enhällighet i rådet.

Rambeslut är bindande för medlemsstaterna i fråga om det resultat som ska uppnås. Däremot överläts det åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt. Rambeslut saknar direkt effekt och måste införlivas med nationell rätt för att få avsedda rättsverkningar.

Som Thomas Bodström påpekar krävs, enligt 10 kap. 2 § regeringsformen, riksdagens godkännande innan regeringen ingår en för Sverige bindande överenskommelse som innebär till exempel att en lag måste ändras. Innan Sverige röstar för ett antagande av ett rambeslut i ministerrådet måste därför, om rambeslutet förutsätter lagändring eller annars bedöms vara av större vikt, riksdagens godkännande inhämtas.

Riksdagens majoritet har tidigare uttalat att det är möjligt att godkänna ett utkast till rambeslut och först därefter fatta beslut om aktuella lagstiftningsåtgärder. Att avvakta med följdlagstiftning på detta sätt bör enligt riksdagens uttalande emellertid endast ske när det är nödvändigt på grund av de tidsramar som gäller för antagandet av rambeslutet.

Arbetet inom EU med krav på snabba beslut har föranlett den tidigare socialdemokratiska regeringen att i allmänhet skilja på godkännande och genomförande i Sveriges riksdag – det vill säga riksdagen har fått ta ställning till den lagstiftning som rambeslutet föranlett långt efter det att rambeslutet antagits.

Av respekt för riksdagen som lagstiftande församling bör utgångspunkten vara att riksdagen, när den beslutar i fråga om godkännandet av överenskommelsen, också har möjlighet att ta ställning till de lagändringar som blir aktuella till följd av överenskommelsen.

Min ambition är att i större utsträckning än vad som hittills varit fallet presentera den lagstiftning som krävs för genomförandet i nationell rätt av rambeslutet i samband med att riksdagens godkännande inhämtas. Jag ska därför se över de rutiner och arbetsmetoder som tillämpas i förhandlings- och lagstiftningsarbetet.

Jag utesluter dock inte att det uppkommer situationer där Sverige bör medverka till att ett rambeslut antas utan att den nödvändiga nationella lagstiftningen har redovisats i detalj för riksdagen. Även i dessa fall kommer jag att sträva efter en höjd ambitionsnivå så att riksdagen kan få en godtagbar redovisning av vilken följdlagstiftning som kommer att krävas i ärendet.

Anf. 54 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! För att det här ska bli begripligt ska vi kanske här förklara att det handlar om två principer. Den princip som vi hade och som riksdagen har ställt sig bakom men som Moderaterna tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet har kritiserat är väldigt enkel: Antingen har man hela lagstiftningen på plats när riksdagen fattar beslut om en överenskommelse, eller också har man inte det. Moderaterna har ju bland annat av just det skälet inte ansett att man vill stödja överenskommelser om terroristbrott, arresteringsorder och rambeslutet om sexuellt utnyttjande.

Det var ett ganska glidande svar. Och nu undrar jag om du Beatrice Ask, när det gäller de överenskommelser som det nu förhandlas om, kommer att säga: Vi behöver den tid som krävs för att följdlagstiftningen ska finnas på plats när Sveriges riksdag beslutar om det. Eller kommer ni att fortsätta på det sätt som det har varit tidigare?

Anf. 55 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag tycker nog att jag var ganska tydlig i det här svaret. I grunden anser jag att lagstiftningen ska skötas av Sveriges riksdag. Det är nästan omöjligt med den ordning som EU har i dag. I princip uppfyller vi inte de grundläggande kraven, som gäller för ordningen i det här landet, när vi tvingas ta beslut på det sätt som EU-organisationen i dag förutsätter.

Det här tycker jag är principiellt besvärligt. Skillnaden mellan mig och Thomas Bodström i den här frågan är att Thomas Bodström tycker att den ordning som har gällt har varit helt i sin ordning. För mig är det här svårt därför att de här principerna i grunden inte riktigt går ihop.

Jag kommer att eftersträva en tydlighet visavi riksdagen så långt det är möjligt, men jag inser att det enda som egentligen kan lösa upp knuten är att EU:s beslutsordning ändras, alternativt att vi gör förändringar i svensk grundlag. Jag tror inte att vi är redo för något av det, utan det här är en konflikt som vi kommer att få leva med. Jag kommer inte att förhindra viktiga beslut inom det europeiska samarbetet för den här principens skull. Men jag kommer att slita med frågan och faktiskt erkänna att detta är ett bekymmer och försöka göra vad jag kan för att så lite som möjligt av den här diskrepansen i realiteten ska verka för riksdagen. Det räcker inte med att riksdagen tycker att det är okej att fatta beslut i efterhand. I princip borde man faktiskt inte göra det. Det är min grundinställning.

Anf. 56 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Då kan vi konstatera att det Beatrice Ask nu säger – man får väl ändå dra den slutsatsen – är att vi nu byter princip. Nu ska följdlagstiftningen som regel vara på plats. Det kan finnas något undantag. Och det är ju den linje som Moderaterna har haft tidigare.

Det här innebär förstås enorma problem för Folkpartiet och de andra stödpartierna, som i och för sig inte har haft särskilt mycket att säga till om tidigare, och att man fullständigt kör över dem. Talar Beatrice Ask för sin egen räkning eller för hela regeringen? Är det regeringens ståndpunkt att man nu ska ändra princip så att man i huvudsak ska ha följdlagstiftningen på plats?

Anf. 57 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Så som Thomas Bodström tolkar mitt svar nu är väl att tolka det väldigt eget, om man får uttrycka sig så. Thomas Bodström som själv har varit statsråd vet att man ger de flesta svar i regeringens namn. Jag arbetar med alliansregeringens goda mandat. Vi är överens i de här frågorna, och det har aldrig varit någon från de andra partierna som har ifrågasatt behovet av att få en bättre redovisning till kammaren inför de rambeslut som har tagits.

Vi har varit väldigt ståndaktiga från moderat sida när det gäller den principiella grunden för riksdagens ansvar och skyldigheter. Det är svårt med det regelverk som är i dag, men det är inte så att vi har olika uppfattningar om vad som egentligen ska gälla.

Anf. 58 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag tror att jag är nöjd.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2006/07:46 om behovet av tvångsmedel

Anf. 59 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Thomas Bodström har frågat mig om jag avser att ta något initiativ eller vidta någon annan åtgärd med anledning av tidsplanen avseende lagstiftningen om preventiva tvångsmedel.

Inledningsvis, jag delar Thomas Bodströms uppfattning om vikten av att de brottsbekämpande myndigheterna har tillgång till effektiva verktyg och arbetsmetoder för att komma åt allvarlig brottslighet. Detta ställer krav på att lagstiftningen kan anpassas och moderniseras.

Resultatet av myndigheternas arbete med att förhindra allvarliga brott är beroende av många faktorer. En av de viktigaste är tillgången till information. Insamling av information i syfte att förhindra brott sker i dag på många olika sätt, till exempel genom spaning. Myndigheterna får dock inte använda hemliga tvångsmedel enbart i syfte att förhindra brott.

Noggranna avvägningar mellan intresset av en effektiv brottsbekämpning och enskildas integritetsintressen är nödvändiga vid införande av nya tvångsmedel. Ett regelverk om bland annat brottspreventiv tvångsmedelsanvändning måste därför kringgärdas av väl avvägda regler

till skydd för den enskildes integritet. Riksdagen var inte tillfreds med det förslag den förra regeringen presenterade. Därför bordlades frågan, och den nya regeringen har nu att göra överväganden om hur kritiken mot förslaget kan hanteras.

I maj 2006 fick en särskild utredare i uppdrag att överväga bland annat ett system för en underrättelseskyldighet i fråga om användning av hemliga tvångsmedel. Utredaren har inom ramen för sitt uppdrag också övervägt hur en förstärkt granskning av användningen av hemliga tvångsmedel kan utformas.

Utredningen redovisade sitt betänkande i fredags. I betänkandet föreslås bland annat att det ska införas en särskild skyldighet att underrätta enskilda personer som påtagligt har berörts av sådan verkställighet av hemliga tvångsmedel som sker i brottsutredningar. I syfte att stärka rätts-säkerheten för enskilda föreslås också att det ska inrättas ett oberoende organ med uppgift att granska den verksamhet där det förekommer användning av hemliga tvångsmedel. Varje person ska enligt förslaget ha rätt att begära att det oberoende organet kontrollerar om han eller hon har varit föremål för ett hemligt tvångsmedel i strid med gällande författningar.

Utredningens förslag omfattar även en framtida användning av hemliga tvångsmedel i preventivt syfte. Inom Justitiedepartementet kommer man nu noggrant att överväga vilka åtgärder som kan behöva göras med anledning av propositionen om preventiv användning av hemliga tvångsmedel. Min utgångspunkt är att de brottsbekämpande myndigheterna måste ges möjlighet att använda hemliga tvångsmedel för att förhindra mycket allvarlig brottslighet, och jag avser inte att i onödan försena några beslut.

Anf. 60 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag gör det lite enklare här. Beatrice Ask och jag är nämligen överens om många av de här sakerna. Då är min raka fråga: Kommer den borgerliga regeringen att införa en möjlighet till preventiva tvångsmedel så fort som det är möjligt?

Anf. 61 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Med tanke på de råd som jag fick av Thomas Bodström tidigare ska jag väl säga att jag i den frågan inte har pratat färdigt med alliansen. Men vår avsikt är att arbeta med detta, och den tidsplan som gäller är beroende av att riksdagen faktiskt har vilandeförklarat de nu gällande propositionerna. Min ambition är att vi ska hantera detta i laga ordning, och min inställning i sakfrågan är väl känd.

När det gäller buggning har vi i regeringsförklaringen tydliggjort vad som gäller.

Anf. 62 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag ska säga något bara för att det inte ska vara några missförstånd. Beatrice Ask! Det är din uppfattning att preventiva tvångsmedel ska införas. Man är ännu inte överens i den borgerliga regeringen om hur man ska bestämma sig. Men det är i alla fall din uppfattning, med tanke på det sätt som du också röstade i riksdagen, att det ska

införas. Men svenska medborgare får vänta på besked om det kommer att införas eller inte. Är det rätt uppfattat?

Anf. 63 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Den debatt som vi hade kring de här båda propositionerna gav vid handen att det fanns en del saker som var utestående. Vi har inte diskuterat färdigt än, eftersom det underlag som jag tror är väldigt viktigt i de diskussionerna kom först i fredags. Jag kommer att ta de diskussionerna med allianspartierna. Min ambition är fortfarande att den grundinställning som jag har redovisat tillsammans med partiet tidigare ska gälla. Jag tror att det är viktigt för polisen och för rättssystemet att vi får mer moderna verktyg på plats och att vi också gör den hemläxan i god tid så att vi kan hantera detta utan onödiga förseningar med respekt för riksdagens tidigare beslut.

Anf. 64 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag tror att vi alla har respekt för det. Och vi alla som arbetar med det här är fullt medvetna om att det är vilandeförklarat. Men jag tror att många vill ha svar så fort som möjligt, och det jag tror att många uppfattar som väldigt handlingsförlamande från regeringens sida är att man faktiskt inte kan ge besked. Man sade inte ett ord om det här i regeringsförklaringen, om preventiva tvångsmedel ska införas. Detta är ju ett sådant oerhört viktigt verktyg för att man ska kunna bekämpa terrorism och annan systemhotande brottslighet.

Jag ska inte övertyga dig, Beatrice Ask, för jag vet att vi är överens. Men jag tror att många tycker att det är väldigt viktigt att så snart som möjligt få ett ordentligt besked från hela regeringen. Kommer detta att fullföljas på det sätt som den socialdemokratiska regeringen gjorde möjligt? Det hade till och med kunnat vara infört i dag om det inte hade blivit på det sätt som det blev. Man kom inte överens inom den borgerliga alliansen, och också Vänsterpartiet och Miljöpartiet ville skjuta upp det.

Jag kan bara konstatera att man ännu inte är överens. Då är min sista fråga: När kan de svenska medborgarna få ett besked om detta, och när kan polis och åklagare få ett besked om att de ska få den här möjligheten med preventiva tvångsmedel som de så väl behöver?

Anf. 65 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det var uppenbart att väljarna inte var så där jättenöjda med de socialdemokratiska besked som gavs. Det faktum att man inte ger besked betyder inte heller att man inte är överens.

Vad jag har försökt tydliggöra är att vi i fredags fick en utredning där det har tagits fram underlag för de diskussioner som man ska ha. Jag har faktiskt inte träffat mina kamrater sedan dess. Däremot kan jag säga att vi diskuterar hemliga tvångsmedel och annat, men vi har inte suttit i några förhandlingar eller i den typen av diskussioner.

Jag vet faktiskt inte. Vi kanske är helt överens. Vi kanske inte är det. Men det är inte så att det faktum att vi inte har en alliansuppfattning i en delfråga som rör den här interpellationen innebär att vi inte är överens. Jag är helt övertygad om att vi också i de här frågorna kan komma överens bara vi hinner prata med varandra, och det ska vi göra.

Det finns ju många andra frågor som jag tror att väljarna är ännu mer angelägna om att få besked om. En del av dem har vi diskuterat i några av den rad av interpellationer som Thomas Bodström har ställt i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:20
14 november

*Svar på
interpellationer*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.00 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

10 § Svar på interpellation 2006/07:38 om utbyggnaden av Västra stambanan

Anf. 66 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att få till en utbyggnad av Västra stambanan och hur jag avser att hantera problemet med kommuner som blockerar utbyggnaden av politiska skäl.

Bakgrunden är att Banverket för ett år sedan sade att man då inte såg någon möjlighet att fortsätta planeringen av utbyggnaden av Västra stambanan mellan Floda och Aspen eftersom Lerums kommun säger nej till båda de utbyggnadsalternativ som presenterades i järnvägsutredningen.

Inledningsvis måste jag bemöta Monica Greens påstående att regeringen nu budgeterat mindre pengar för järnvägen än tidigare år. Detta stämmer inte. Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 indikerat en preliminär beräkning av investeringar i järnväg till 7,2 miljarder kronor vilket är 2,1 miljard kronor mer än investeringsanslaget för 2006. Att utveckla det svenska järnvägsnätet är således en viktig fråga för oss i regeringen.

Jag håller med Monica Green om att Västra stambanan, som förbinder storstadsregionerna Stockholm och Göteborg, är en av våra viktigaste järnvägar. På sträckan Göteborg–Alingsås är det önskvärt att förbättra kapaciteten såväl för den regionala och interregionala persontrafiken som för godstrafiken. En utbyggnad till flerspår mellan Floda och Aspen finns med i den nationella banhållningsplanen under perioden 2010–2015. Transportsystemet måste utvecklas och förvaltas på ett framsynt sätt. I min roll som infrastrukturminister vill jag självklart arbeta för att välmotiverade investeringar i infrastrukturen kommer till stånd.

När det gäller de kapacitetshöjande åtgärder som planeras på sträckan Floda–Aspen har jag förstått att det finns olika uppfattningar om hur dessa bör ske. I det sammanhanget är det viktigt att komma ihåg att frågan om hur mark och vatten ska användas kan vara mycket grannliga, särskilt i områden där många olika intressen måste samsas. Särskilt svårt

kan det vara när såväl lokala som nationella behov måste vägas samman. För att hantera dessa avväganden när ny infrastruktur planeras finns ett regelverk där lagen om byggande av järnväg, miljöbalken och plan- och bygglagen spelar centrala roller.

Min uppfattning är att dessa frågor i första hand måste diskuteras och lösas på lokal nivå – att Banverket, regionen och berörda kommuner kan enas kring en lösning. Jag har inte för avsikt att ingripa i detta skede, och jag känner mig främmande för det synsätt som Monica Green ger uttryck för när hon ser problem med kommuner som gör politiska avväganden. Jag förutsätter att Banverket, som har till uppgift att driva planeringen av järnvägen, hanterar frågorna på ett ansvarsfullt sätt så att man både kommer fram till den sammantaget bästa lösningen och att tidsplanen för projektet hålls.

Anf. 67 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Tack för svaret! Tack också för slutorden om att Banverket har till uppgift att driva planeringen av järnvägen och att Åsa Torstensson förutsätter att man kommer att hantera frågorna på ett ansvarsfullt sätt!

Det finns ju tyvärr en del farhågor. Även om Åsa Torstensson säger att ni nästa år budgeterar för mer anslag till järnvägen skriver ni mycket tydligt i de kommande planerna att ni vill överföra från järnväg till väg, vilket är olyckligt. Det är det ena orosmomentet.

Det andra orosmomentet rör oss som är beroende av att trafiken fungerar på Västra stambanan. Jag möter varje dag pendlare som får sitta och vänta på försenade tåg på grund av kapacitetsbristen. Jag möter människor som skulle vilja flytta över gods från väg till järnväg, men detta är inte möjligt på Västra stambanan i dag eftersom kapacitetsbristen finns redan nu. Det är akut att Västra stambanan så snabbt som möjligt får flera spår!

Då menar jag att det är olyckligt när kommuner kan sätta stopp för utvecklingen av en hel region på det sätt som Lerums majoritet nu har gjort. Jag uppfattar det nästan som att man invagar befolkningen i tron att bara vi sätter stopp för Banverket kommer allting att lösas sig. Detta har ju Åsa Torstensson här bemött i och med att hon litar på Banverkets planering. Det känns skönt att ministern stöder Banverket. Men det är synd att en majoritet i en kommun kan piska upp en sådan stämning: Vi stoppar Banverket, för de har fel planer. Då kommer allting att lösas sig.

Under tiden får vi andra runtomkring sitta där och vänta på tåg. Dagligen är det flera tåg ned mot Göteborg som försenas. Det gäller inte bara oss som bor i Skövde, utan det gäller Falköping, Töreboda och hela Västra stambanan. Det gäller som jag sade också alla de industrier som skulle vilja lägga över godset från väg till järnväg.

Eftersom detta nu är blockerat får vi i stället den motsatta utvecklingen, alltså att vi går från järnväg till väg. Man kan inte lita på att tåget kommer i tid till Göteborg längre, och därför vågar man inte som pendlare lita på det alternativet utan tvingas ta bilen. Likaså upplever de industrier som försöker transportera gods med järnväg att det är förseningar och att man inte kan lita på att godset kommer fram i tid.

Det är ett akut skede. Det var därför jag ställde den här interpellationen.

Jag känner ändå ett visst hopp eftersom Åsa Torstensson menar att det är viktigt både att vi fortsätter med järnvägen framöver – säkert också av miljöskäl, tror jag – och att vi låter Banverket ta denna planering och hantera den på ett ansvarsfullt sätt tillsammans med Västra Götalandsregionen och kommunerna. Det är min förhoppning att de nu får fortsätta. Jag tycker att det skulle vara mycket olyckligt om det skulle bli fortsatta förseningar på utbyggnaden av Västra stambanan.

Anf. 68 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag tror nog att Monica Green och jag i grunden har ganska samsynta värderingar när det gäller vikten av att ha ett bra flöde både för näringsliv och för människor så att vi kan ha både större arbetsmarknadsregioner och ett rundare land.

Inledningsvis måste jag ändå säga att vi i budgeten inte skriver att vi tänker överföra någonting från järnväg till väg. Däremot talar vi om att vi tänker satsa på vägar, vilket den tidigare regeringen inte har gjort. Då har vi också alternativa finansieringar, just för att även kunna ta itu med de eftersläpande vägsatsningarna i det här landets infrastruktur.

Låt mig komma tillbaka till frågan om kommunens agerande. Återigen har jag egentligen inte mer att säga än att det ligger ett väldigt stort ansvar på regionen, kommunerna och Banverket att hitta de här lösningarna. Tyvärr hittar vi blockeringar i många infrastruktursatsningar med olika intressen. Jag tror att det bästa är när man lokalt och regionalt kommer överens om hur, och om, denna typ av investeringar ska göras. Kommunen har ju i slutändan inget veto här. Till skillnad från kanske andra delar har man inte ett veto här. Det ligger alltså fortsatt ett mycket stort ansvar på Banverket att arbeta med att hitta lösningar här.

I slutändan ligger det också ett ansvar på Banverket att avgöra hur man vill gå vidare med den här investeringen. Det är väl egentligen det vi får avvakta innan vi går vidare i själva resonemanget. Jag har egentligen inte mer att tillägga. Jag har stor tilltro till att dessa diskussioner och överenskommelser måste ske mellan kommunen, regionen och Banverket.

Anf. 69 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Västra Götalandsregionen och alla kommuner runtomkring är helt överens om att vi snabbt måste få till en start av projekteringen av Västra stambanans utbyggnad så att vi får flera spår. Det är spårbrist i dag, och det är alla andra runtomkring som lider av att en kommun sätter sig över och stoppar hela tillväxten i Västra Götaland på det här sättet.

Åsa Torstensson påpekar att kommunen inte har något veto. Jag känner till det och respekterar det fullt och fast. Jag tycker inte heller att ministern på något sätt ska styra i detta, utan det är i första hand regionalt och lokalt man ska sköta det. För oss andra innebär det dock en stor frustration när en kommun kan blockera på det här sättet i flera år så att stambanan inte kommer till trots att man har haft möjlighet. Man har haft pengar för att göra det. Man har erbjudit kommunen mer bullerskydd än man egentligen behöver, och man har hittat på flera lösningar för att

kommunen ska kunna tänka sig detta. Men kommunen sätter sig på tvåren.

Jag har också blivit uppvaktad av andra intressenter i berörd kommun som säger att de har en annan lösning. Jag är inte emot andra lösningar – bara de är genomförbara. Tyvärr har det visat sig att den lösning som både föreningar och den borgerliga majoriteten i Lerum har visat på är dubbelt så dyr som den som visas i den handläggning som Banverket hittills har gjort. Det vore ju lovvärt om Åsa Torstensson kunde lova mer. Ministern säger att ni inte ska dra ned några anslag till järnvägen. Det vore bra om vi fick ett löfte här i dag att det enbart blir ökade anslag till järnvägen, för då kan vi satsa mer på de miljövänliga alternativen i framtiden.

Vi har diskuterat frågan i Skövde fullmäktige, och jag är säker på att det är många kommuner som har gjort det. Man ser att det är ett problem att andra kommuner kan stoppa utvecklingen. Där är vi helt överens över partigränserna om att vi vill ha en lösning snabbt. Vi har också bett moderata representanter att diskutera med moderaterna i Lerum för att de ska godkänna det förslag som Banverket har tagit fram. Hittills har man inte lyckats att lirka sig fram till någon sådan lösning.

Jag vädjar återigen till ministern att också du skulle kunna ta ett ansvar för att se till att vi kan snabba på utvecklingen. Om du lovar att det blir mer anslag till järnvägen kanske Banverket också vågar satsa än mer på alternativa lösningar än som har skett i dag.

Men jag ser ju att den lösning Banverket tar fram är mycket realistisk. Vi i de andra kommunerna har ju lärt oss leva med att järnvägen går genom kommunen. Vi har lärt oss leva med undergångar och övergångar. Vi ser det som en tillgång och inte som ett hinder i utvecklingen.

Anf. 70 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Återigen, i 2007 års budget ligger det ytterligare 2,1 miljarder som gäller Banverkets uppdrag att göra investeringar. Banverket har alltid i uppdrag att också göra en ekonomisk avvägning av det som till slut kommer att bli ett förslag till vilken typ av utbyggnad och vilka lösningar man kommer att välja. Det ska Banverket göra också i det här alternativet.

Det arbete som Monica Green beskriver från fullmäktige i Skövde eller kranskommunerna i Västra Götalandsregionen är precis det arbete som jag har en sådan stark tilltro till. Det är den typ av dialog och överenskommelser som jag tror är väldigt viktiga för att skapa bra infrastrukturprioriteringar. Det är därför som jag inte tänker gå djupare in i själva diskussionen om Lerum och den konflikt som finns i Lerum, för jag tror att det är just Banverket, kommunen och regionen i sig som måste hitta de här lösningarna. Det är där som mycket av ansvaret ligger för att man också reder ut den här typen av konflikter. Jag tänker inte föregripa någonting mer i det här ärendet utifrån Banverkets val av hantering.

Anf. 71 MONICA GREEN (s):

Herr talman! På 1800-talet, när järnvägen byggdes ut, fanns det framsynta regioner, orter och människor som sade att här kan järnvägen dras. Ni får gärna ta vår mark. Medan det fanns andra som sade: Nej, inte här, absolut inte här, inte sådana farliga vidunder på våra marker. Det förstör

säkert, och vi vågar inte åka med sådana höghastighetslok för det kan pressa sönder revbenen.

Nu när vi ser tillbaka i historien kan vi tycka att det var synd att de var så rädda för tåg. När jag ser det här motståndet i Lerum i dag, motståndet mot tillväxt och motståndet mot att se att andra kommuner är i ett sådant stort behov, tycker jag att man är i lite samma situation. De på 1800-talet som faktiskt sade att här kan järnvägen gå fram vann ju så mycket på det. De till och med erbjöd att här kan man stanna och få mer vatten till loket och så vidare. Man såg att det var en utvecklingskraft.

Det är trist med bakåtsträvande, i det här fallet borgerliga politiker, som stoppar utvecklingen för en hel region. Det är tråkigt att vi på 2000-talet ska behöva ha tanken att om vi bara stoppar Banverkets plan kommer allting att bli frid och fröjd.

Jag väddar återigen till ministern. Jag uppskattar att du litar på Banverkets hantering och att kommuner och regioner ska kunna komma överens. Jag är också glad över att du ser denna framtid, för det är helt nödvändigt. Det är akut för alla som behöver Västra stambanan. Vi måste ha fler spår.

Anf. 72 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Den diskussion som Monica Green nu går in i vad gäller att kritisera Lerum och Lerums val av agerande i den här frågan har jag inga ytterligare kommentarer till. Den diskussionen kanske Monica Green får ta på hemmaplan. Det är väl lämpligt att vederbörande, med de hårda ord som Monica Green använde, också ges möjlighet att delta i en direkt diskussion om de vägval som Lerum har gjort, det underlag Lerumföreträdarna har haft för att göra sina val i det här ärendet och deras eget agerande.

Jag vill återigen bara påpeka att jag inte har något mer att säga i själva ärendet. Det är ett ärende som Banverket hanterar och som jag eventuellt så småningom får på mitt bord för att hantera.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2006/07:36 om nationell cancerplan

Anf. 73 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Barbro Westerholm har frågat mig om jag dels är beredd att tillsätta en utredning med uppgift att göra en översyn av cancervården i sin helhet, dels om jag på basen av resultaten av denna utredning och i enlighet med WHO:s rekommendation vill upprätta en nationell cancerplan för att garantera att alla cancerpatienter får en likvärdig vård.

Cancersjukdomarna måste tas på största allvar. Antalet cancerfall i Sverige har ökat kraftigt under de senaste decennierna. Mer än hälften av ökningen kan förklaras med att befolkningen blivit äldre, men närmare 40 % av diagnoserna 2004 ställdes på personer i arbetsför ålder eller barn. Det finns strax över 350 000 människor som lever med en cancersjukdom i Sverige. De som har överlevt har många gånger gjort det tack vare en framgångsrik behandling. Enligt beräkningar kommer ca 50 000

Prot. 2006/07:20
14 november

*Svar på
interpellationer*

människor att få en cancerdiagnos i år. Knappt hälften av dessa kommer att dö av sin cancersjukdom. Mot bakgrund av den allmänna ökningen av cancersjukdomarna har Världshälsoorganisationen, WHO, rekommenderat att alla länder samlar preventiva insatser, aktiviteter för tidig upptäckt, diagnostik, behandling, smärtlindring, palliativ vård och forskning i en nationell cancerplan.

Högst prioritet vid fördelningen av resurser till hälso- och sjukvården har enligt riksdagens prioriteringsbeslut från 1997 (prop. 1996/97:60) de patienter som behöver vård av livshotande akuta sjukdomar, vård av sjukdomar som utan behandling leder till varaktigt invalidiserande tillstånd eller för tidig död, vård av svåra kroniska sjukdomar, palliativ vård och vård i livets slutskede. Men återkommande rapporter visar att många personer med cancersjukdomar får vänta alltför länge på sin behandling. Det finns även regionala skillnader inom cancervården. Detta är allvarligt med tanke på att sjukvårdens grundstenar enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) är att alla ska få en god vård och behandlig oavsett var man bor.

Socialstyrelsen redovisade i april i år förslag till nationella riktlinjer för vård och behandling av de vanligaste cancerformerna, bröst-, kolorektal- och prostatacancer. Riktlinjerna innehåller slutsatser och rekommendationer till åtgärder för att utforma bästa möjliga omhändertagande i hela vårdkedjan av patienter som drabbats av dessa typer av cancer. De preliminära riktlinjerna har diskuterats i en bred och öppen process med politiker, tjänstemän och professionerna i vården. Socialstyrelsen avser att slutligen fastställa riktlinjerna i december 2006.

Socialstyrelsen har i uppdrag att analysera den svenska cancervårdens kvalitet och effektivitet i ett internationellt och nationellt perspektiv. I uppdraget ingår att bedöma regionala onkologiska centers roll för utvecklingen av cancervården regionalt och nationellt samt att utreda hur kunskapsspridningen inom cancervårdens decentraliserade uppbyggnad fungerar. Socialstyrelsen ska också analysera samspelet mellan kommande nationella cancerriktlinjer och de regionala och lokala vårdprogram som i dag utarbetas av vårdprogramgrupper knutna till regionala onkologiska center. Utifrån detta ska styrelsen bedöma om det ur ett nationellt utvecklingsperspektiv finns skäl att förändra cancervårdens struktur och organisering. Socialstyrelsen har nyligen, den 31 oktober 2006, lämnat en lägesrapport. I den redovisas de regionala onkologiska centrens roll för utvecklingen av cancervården i Sverige samt hur resterande delar av uppdraget ska genomföras och redovisas för regeringen senast den 30 april 2007.

Regeringen är överens om att det finns ett stort behov av att göra en översyn av cancervården i sin helhet. När Socialstyrelsens uppdrag redovisas kan det utgöra ett viktigt underlag för nästa steg. Jag avser att avvakta resultatet av detta arbete innan arbetet med en nationell cancerplan tar sin början.

Anf. 74 BARBRO WESTERHOLM (fp):

Herr talman! Tack för svaret. Jag kommer att börja med lite kritik, och sedan hoppas jag att vi kan fortsätta debatten i en positiv och konstruktiv anda. Det här svaret var inte riktigt i sin helhet vad jag hade hoppats på.

Det är naturligtvis bra att socialministern säger att det behövs en översyn av cancervården i dess helhet. Men när han säger att man ska vänta på att Socialstyrelsens uppdrag redovisas den 30 april 2007 innan arbetet med en nationell cancerplan kan startas känns det nästan som att svaret kom från socialministerns företrädare. Det gör mig faktiskt lite besviken.

Det här är en fråga som har debatterats länge i riksdagen, senast den 13 oktober förra året. Sedan dess har allianspartierna enskilt och tillsammans ställt sig bakom att en nationell cancerplan ska tas fram. Socialministerns företrädare som partiledare Alf Svensson har dessutom i höst motionerat om att en cancerplan måste tas fram.

Alliansen har varit väldigt snabb med att genomföra sina övriga valöften. Jag är väldigt stolt och glad över att vi får fart på svensk politik. Men varför väntar socialministern här? Går man tillbaka till det som var förut under tidigare regeringar, att man lägger en kall hand över framtidsfrågor i väntan på utredning eller en översyn?

Det som Socialstyrelsen arbetar med här är bara en del av en nationell cancerplan. Det finns faktiskt ingenting som hindrar att man sätter i gång arbetet med en cancerplan med tydliga mål för vad man vill uppnå och under utredningens gång fogar in Socialstyrelsens arbete i det vidare arbetet.

Det finns nämligen mycket att förlora på att vi inte sätter i gång. Vi borde ha startat långt tidigare för att utveckla excellens inom såväl klinisk verksamhet som forskning till gagn för patienter inom cancerområdet. Det handlar naturligtvis också om att komma åt olikheterna över landet och de köer som finns här.

Vi har fyra år på oss att uppfylla de valöften som vi gick till val på. Detta var ett sådant valöfte, och det tar lite tid att utreda. Därför ser jag det tappade halvåret som allvarligt.

Jag har också av tidigare debattprotokoll förstått att många tror att en nationell cancerplan är detsamma som nationella riktlinjer för cancervården och vårdprogram. Det är fel. Riktlinjerna är främst inriktade på behandlingar inom sjukvården. De är baserade på kunskaper och kostnader vid en viss tidpunkt, vilket gör att deras aktualitet avtar med tiden.

Risken finns att vårdnivån sänks trots att man tror att man arbetar på ett bra sätt och lever efter riktlinjerna. Riktlinjerna saknar den planerande funktion och framförhållning som en nationell handlingsplan skulle kunna ha. Framförhållning är viktigt inte minst för att patienterna ska kunna dra nytta av de nya kunskaper som forskningen leder till.

I brist på nationella direktiv för hur forskningens framsteg ska föras ut i vården finns det risk för att innovationer försenas och kvaliteten i cancervården i landet varierar. Jag hoppas på en reaktion på detta från socialministern.

Anf. 75 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Barbro Westerholm och jag är överens om att Sverige alltför länge har väntat på en nationell cancerplan, eftersom vi tror att den skulle kunna ha en betydande effekt för att komma åt om inte alla så många av de problem som vi brottas med i Sverige i dag när det gäller just cancervården.

Det handlar många gånger om en bristande planering och samordning, och variationer över landet när det gäller behandling. Vi har över huvud taget en dålig beredskap för att vi tyvärr av allt av döma kommer att få se alltfler människor som möts av beskedet att de har fått cancer.

Varje år drabbas 50 000 personer, som vi har sagt tidigare. Det är 50 000 personer som möts av ett besked som för många är chockerande och väldigt skrämmande. Vi vet att moderna behandlingsformer gör att väldigt många blir helt botade och andra kan leva ett väldigt rikt liv under väldigt lång tid.

Vi tror att med en nationell cancerplan kan vi ytterligare förstärka den positiva utvecklingen när det gäller dels prevention, dels tidig upptäckt, dels vård, behandling och utnyttjande av moderna mediciner. I de fall det är nödvändigt ska vi ha en effektiv palliativ vård, vård i livets slutskede, för dem som det rör.

När det gäller frågan om hastigheten är vi överens om att vi behöver göra det så fort som möjligt. Det har också varit utgångspunkten för mitt ställningstagande när det gäller metod. Jag har valt den väg som Barbro Westerholm nu kritiserar, nämligen att vänta in analysen från Socialstyrelsen som kommer i slutet av april månad.

Jag tror att det är det klokaste och snabbaste sättet att gå för att få en nationell cancerplan så snabbt som möjligt att de får slutföra sitt arbete. Det arbetet kan utgöra en betydande grund för det arbete som bör utföras av dem som arbetar fram en nationell cancerplan. Min uppfattning är att det är det snabbaste sättet.

Jag skulle gärna vilja se att Sverige inom kort har en nationell cancerplan som innehåller tydliga mål för framtiden när det gäller minskad sjuklighet och dödlighet, strategier för prevention, det vill säga förebyggande verksamhet, effektiva behandlingar och vård och den palliativa omsorgen.

Det behövs också en beräkning för framtiden över framtida resursbehov, en framtida ansvarsfördelning och att vi får effektiva metoder för uppföljning och utvärdering av det som görs för att vi ska kunna lära av varandra. Det är en kunskapsspridning som gör att man inte behöver uppfinna hjulet överallt i landet. Nya metoder och vårdformer kan snabbt spridas över landet när de visar sig ha en effekt.

Jag tror att vi båda brinner av iver att göra vårt yttersta för att få till stånd en ordning där vi faktiskt kan åstadkomma en situation där färre människor drabbas av cancer och där färre människor blir sjuka och avlider i denna förfärliga sjukdom.

Anf. 76 BARBRO WESTERHOLM (fp):

Herr talman! Vi är oense om hur snabbt vi ska sätta i gång, men jag tror att vi har lika syn på ingredienserna. När jag ser vad Socialstyrelsen gör och vad som utöver detta behöver göras kan jag fortfarande inte förstå väntan.

WHO har lagt fram vad som är minimum i kampen mot cancer. Det första WHO tar upp är en nationell cancerplan med tydliga mål om vad man vill uppnå. En nollvision skulle jag vilja se, även om det är hemskt långt dit. Sedan handlar det om prevention, tidig diagnostik, screening, kurativ behandling, palliativ behandling och smärtlindring. Men sedan kommer det här som det är bråttom med, och det är utveckling av nation-

ella excellenscentrum för toppforskning och klinik som ska utvecklas i samverkan.

Den nationella cancerplanen ska enligt WHO vara för en effektiv och rättvis resursanvändning. Här skulle ingå övervakningsmekanismer för att följa upp och utvärdera planernas resultat och processer, det vill säga målpuppfyllelse. Det är utveckling och utbildning samt fortbildning av hälso- och sjukvårdens personal samt i ett rikt land som vårt införande av fullständiga nationella forskningsbaserade strategier som är effektfulla och tillgängliga, och så stöd åt mindre utvecklade länder. Där har vi ett ansvar.

Dagens fragmentering av cancervården och vården i allmänhet är ett hot mot forskning och sjukvård och leder till ineffektivitet. Dagens patienter är välinformerade, inte minst genom Internet, och vet vad som erbjuds på andra håll inom EU och också utanför. Europadomstolen har klargjort att den fria rörligheten gäller hälso- och sjukvården oavsett hur den är organiserad nationellt. Vi har lyckats hålla det här ifrån oss ett tag, men det ligger på riksdagens bord igen ett frågeformulär för besvarande om hur medlemsstaterna ska tillgodose den här rättigheten. Patienterna kan komma att söka sig utomlands, dit där vården är som bäst. Så är det faktiskt redan i dag för dem som har feta plånböcker, och det kan jag inte acceptera.

Stora genombrott kommer nu när det gäller cancerbehandling, och det sker vid centrum som är excellenta – jag har inget bra svenskt ord för det – när det gäller både forskning och klinik. Det pågår en utveckling att ackreditera centrum som håller högsta kvalitet när det gäller forskning i anslutning till patientarbete. Har man inte en sådan VDN-stämpel är man en förlorare.

Det är något helt annat än det som onkologiska centrum i Sverige håller på med. De är helt skilda från sjukvården och egna administrativa enheter, inte i närheten av vad man arbetar med i en rad länder i Europa inom ramen för en nationell cancerplan.

Det är en sak, och det är inte det som Socialstyrelsen håller på med.

Sedan är det fråga om prevention. Det här är en åldersrelaterad sjukdom, och med tanke på att vi får fler och fler äldre i samhället blir prevention mycket viktigare än tidigare både för de enskildas skull och för samhället. Vi behöver samordnade strategier för att bekämpa det här. Den förra regeringen sade att det räcker med det allmänna folkhälsoarbete som pågår. Det tror inte jag. Vi måste göra både det allmänna folkhälsoarbetet och det riktade.

Anf. 77 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Vore det så att jag hade trott att en annan väg hade varit snabbare än den som vi nu har valt, hade jag valt den vägen. Jag tror att det snabbaste sättet är att Socialstyrelsen får göra sin analys av den svenska cancervården och att det kommer att vara en värdefull grund för framtiden.

När det är sagt kan vi prata om innehållet. Då kan man säga med anledning av det som vi började med att det nya nu är att Sverige har fått en regering som konstaterar att det måste finnas vägar att göra det här bättre, mer effektivt, mer samordnat och med människan i centrum i förhållande till hur tidigare regeringar har sett på den här frågan. Jag tycker att det

Prot. 2006/07:20
14 november

Svar på
interpellationer

här är en väldigt viktig signal, men det ska inte stanna där. Det viktiga är naturligtvis att en nationell cancerplan kan sättas i verket. Ytterst handlar det om enskilda människor som drabbas av ett besked som de av naturliga skäl upplever som alldeles förfärligt.

Vi har en situation i dag där var tredje person under sin livstid kommer att få uppleva ett sådant besked. Bland våra barn kommer hälften senare i livet att få möta cancerbeskedet om man inte lyckas hitta effektiva vägar genom prevention. Där är vi, tror jag, överens om att tobaken är den enskilt viktigaste orsaken som gör att människor får cancer. Allt vi kan göra för att ungdomar eller barn inte ska börja röka är naturligtvis väldigt effektivt. Vi vet att kost och motion också spelar roll i det här sammanhanget, och det finns andra faktorer.

Men sedan behöver vi också en väl fungerande vård när väl canceren har inträffat. Tidig upptäckt betyder naturligtvis ytterst mycket för att kunna sätta in åtgärder som blir så små som möjligt, som innebär ett så litet ingripande som möjligt. Tvingas man vänta längre för att man inte vet om sjukdomen blir det större ingrepp, och i vissa fall går det alldeles för långt.

Vi behöver bli bättre på att till exempel ta åt oss nya läkemedel. Internationella jämförelser har visat att vi inte är i topp, som vi kanske skulle tro, utan ligger någonstans i mitten i en europeisk liga. Där finns säkert också förbättringar att göra. Jag sätter en stor tilltro till att ett effektivt arbete med en nationell cancerplan, där många kunniga personer inom professionen och från olika aktörer kan medverka, kan göra att fokus sätts på det här och att det i sig spelar roll. Men viktigast är naturligtvis de åtgärder som sist och slutligen kommer att vidtas.

Anf. 78 BARBRO WESTERHOLM (fp):

Herr talman! Det är ett par saker som jag vill ta upp i det här mitt sista inlägg. Den ena är tidig diagnostik. Det är viktigt med upplysning till allmänheten men också att de hälsoundersökningar som vi har evidens för genomförs. Då är det tyvärr så att nästan hälften av Sveriges landsting inte erbjuder mammografi till den yngsta och den äldsta gruppen, 70–74-åringarna, vilken grupp jag tillhör. Jag är folkvald, och det kan jag vara vid 73 men jag är för gammal, trots att det finns vetenskaplig evidens, för att kallas till mammografi. I min ålder anses man för besvärlig att mammograferas. Man kan ju ha funktionshinder – förskräckligt argument!

Sedan är det koloncancer som naturligtvis står och knackar på dörren, och det borde prövas i några landsting.

Socialministerns företrädare sade beträffande små patientgrupper att landstingen var de som var bäst på att avgöra vad de behöver. Jag tror att det är precis tvärtom. De ramlar mellan stolarna. Här har man i en cancerplan ett viktigt ansvar att se till att deras behov blir tillgodosett både när det gäller vård och behandling och när det gäller forskning.

Till sist har vi den palliativa behandlingen, smärtlindringen, som fortfarande inte sker optimalt, trots att utredningen *Vård i livets slutskede* redan 1979 beskrev hur det skulle göras. Hur länge ska vi vänta? Här behövs utbildning, utbildning, utbildning.

Jag konstaterar att det enda vi inte är överens om är tidsplanen.

Anf. 79 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag är väldigt glad att vi är överens på den här punkten, och konstigt vore kanske annars då våra partier har arbetat med den här frågan under en längre tid. Jag hoppas naturligtvis att vi ska kunna få en bred uppslutning av partier förstås, men också från många olika intressenter i det viktiga arbete som ligger framför. Jag vill tacka för interpellationen.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2006/07:40 om jämställdhet i skolan

Anf. 80 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Rossana Dinamarca har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att dels öka flickors trygghet i skolan, dels förbättra lärares, annan skolpersonals och elevers kunskaper om jämställdhet, sexuella trakasserier, genus och könsmaksordning.

Skolan ska vara en trygg och säker plats för alla elever. Enligt de läroplaner som gäller för skolan ska eleverna utveckla empati och respekt för andra människors lika värde. Skolan ska inte vara värdenneutral utan tydligt ta ställning för de mänskliga rättigheterna och för grundläggande demokratiska värderingar. Det innebär att skolan aktivt ska bekämpa diskriminering, mobbning och andra former av kränkande behandling.

Alltför många känner sig kränkta och hotade i skolan. Grova könsord används för att förolämpa och sära. Utvecklingen speglar hur attityderna i det övriga samhället har hårdnat. Många flickor vittnar om hur de får grova könsord kastade efter sig i skolan. Könsorden får inte bli en del av det vanliga språkbruket. Det här är en utveckling som måste brytas. Skolan ska vara en plats där elever och lärare visar respekt för varandra.

För att lösa problemen krävs ett långsiktigt arbete där skolan, föräldrarna, politiker och samhälle tar initiativ. Det finns tre åtgärder som statsmakterna kan vidta som är särskilt angelägna. För det första kan vi förtydliga de befogenheter som lärarna har för att skapa trygghet i skolan. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag på detta område.

För det andra kan vi ge lärarna fortbildning. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för år 2007 den mest ambitiösa statliga satsningen på lärarfortbildning sedan skolan kommunaliserades. En del av pengarna, 60 miljoner kronor, ska underlätta för verksamma lärare som saknar behörighet att utbilda sig till behöriga lärare samt för att utveckla och förstärka lärosätenas validering.

För det tredje kan vi stärka skolornas arbete mot mobbning och annan kränkande behandling. Regeringen har för avsikt att satsa 10 miljoner kronor för att utveckla och sprida forskningsbaserade åtgärdsprogram mot mobbning. Programmen ska också motverka annan kränkande behandling och skapa en lugn och trygg studiemiljö.

Rossana Dinamarca har ställt ytterligare två frågor, dels om regeringens åtgärder för att bryta könsrollsmönstren i skolan, dels om det kommer att läggas fram någon proposition med utgångspunkt i de förslag som Delegationen för jämställdhet i förskolan har lämnat.

I budgetpropositionen för år 2007 aviserar regeringen en fyraårig satsning för att fördjupa kunskaperna om de olikheter som finns mellan flickors och pojkars resultat i grundskolan och gymnasieskolan. Regeringen har gett Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att planera denna satsning. Myndigheten ska redovisa sina förslag senast den 1 december 2006. Regeringens satsningar på tidigare utvärdering och tidigare stöd kommer också att stärka både flickors och pojkars möjlighet att utvecklas på bästa sätt utifrån just sina individuella förutsättningar.

Delegationen för jämställdhet i förskolan lämnade i juli 2006 sitt slutbetänkande *Jämställd förskola – om betydelsen av jämställdhet och genus i förskolans praktiska arbete*. Delegationen slår tydligt fast att det inte krävs någon förändring av nuvarande regelverk utan snarare aktiva åtgärder för att främja jämställdheten i förskolan. Jag delar denna uppfattning, men jag vill avvakta den fortsatta beredningen av betänkandet innan jag gör en bedömning av behovet att lämna en proposition till riksdagen.

Herr talman! En av den nya regeringens viktigaste uppgifter är att stödja lärarna i arbetet med att skapa trygga klassrum. Ingen ska behöva vara rädd för att gå i skolan.

Anf. 81 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! De frågor som jag har ställt till skolministern handlar om jämställdhet och om vad ministern är beredd att göra för att öka jämställdheten i skolan och bryta den könsmaktsordning som genomsyrar hela samhället.

Ministern använder inte orden ”jämställdhet” eller ”könsmaktsordning” i sitt svar en enda gång, förutom när han hänvisar till min interpellation eller Jämställdhetsdelegationen. Han tar upp frågan om mobbning och vikten av att alla ska känna sig trygga i skolan. Detta är förvisso mycket angelägna frågor, men vad jag vill veta är vad ministern avser att göra för att stärka unga tjejers situation, för att öka tjejers handlingsberedskap inför kränkande situationer och för att uppmuntra tjejer att ta plats. Eller anser ministern att skolan inte kan göra något för att bryta den vardagsrädsla som var fjärde ung tjej känner och som innebär att hon begränsar sitt liv?

”Kvinnors makt måste öka – över sin framtid, över sin ekonomi, över samhällsutvecklingen och över sin kropp och själ. Strukturer som håller kvinnor nere måste rivas.”

”Jämställdhet ger oss frihet från de begränsningar könsrollerna håller oss i.”

Så skriver ni i ert faktablad om liberal feminism. Hur ska kvinnors makt öka och hur ska de här strukturerna rivas i den praktiska politiken, skolministern? Menar ministern allvar när han säger att det är genom ökade befogenheter för lärarna som vi kan förändra den hotfulla vardag som många unga människor lever i? Tror ministern på allvar att könsmaktsordningen kan straffas bort?

Ministern har nu, liksom vid tidigare interpellation, lyft fram skillnaderna i studieresultat mellan flickor och pojkar som ett av de större jämställdhetsproblemen i skolan. Vad vi vet så har tjejer i genomsnitt högre betyg än killar och är överrepresenterade på högskola och universitet, men de är underrepresenterade på höga poster och har i genomsnitt lägre

lön än män. Tjejers positiva prestationer under skolperioden återspeglas alltså inte i arbetslivet.

Således är det inte en fråga om studieresultat, utan det handlar om makt, om vad kvinnor ska göra och inte göra och om värdet vi sätter på kvinnors arbete. Därför frågade jag ministern, och jag frågar igen, vilka konkreta åtgärder han kommer att vidta för att bryta könsrollsmönstren i skolan. Jämställdhetsdelegationen föreslår exempelvis att grundskolans prao ska organiseras på ett sådant sätt att eleverna får könsrollsöverskridande arbetslivserfarenheter.

Delegationen föreslår också att det borde utvecklas kurser i genuspedagogik för eleverna på barn- och fritidsprogrammet på gymnasiet. Skolministern påpekar helt riktigt att Jämställdhetsdelegationen fastslog att det inte är lagar eller bestämmelser som behövs utan aktiva åtgärder som främjar jämställdheten i förskolan och skolan.

Delegationen talar om att behovet av kunskap i genuspedagogik är stort bland verksamma pedagoger i förskola och skola, men att få kommuner har prioriterat genus- och könsrollsfrågor för kompetensutveckling. Vilka aktiva åtgärder för att främja jämställdheten i förskolan och skolan avser ministern att vidta och när kan vi vänta oss att se dessa satsningar?

Anf. 82 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Rossana Dinamarca verkar inte lyssna på eller läsa de svar jag ger. Det är sida upp och sida ned med åtgärder som vi vidtar. Det är bara det att Rossana Dinamarca inte tycker att de åtgärderna är bra, utan det är några andra åtgärder Dinamarca vill ha.

Menar Rossana Dinamarca till exempel att det här att pojkars resultat sjunker inte är ett problem? Plötsligt är det pojkarna som har sämre resultat än flickorna, och då är det inget jämställdhetsproblem. Det är bara när det är tvärtom som det är ett problem. Är det så? Den föregående regeringen, med stöd av samarbetspartierna, tog detta på allvar. Jag noterade inte att Dinamarca hade någon annan uppfattning på den punkten. I vår budgeten i våras anslag man till exempel ett rätt stort belopp som vi nu fullföljer för att gå till botten med detta och se vad de här ökade skillnaderna i resultat beror på. Det är väl också ett jämställdhetsproblem?

Det är väl inte så att den som säger ordet "könsmaktsordning" flest gånger på fyra minuter är mest för jämställdhet? Är det så man ska mäta det? Man måste väl definiera vilka problem vi har i skolan, och sedan får man ta tag i dem.

Sveriges skolväsende är det skolväsende i hela världen där språkbruket är mest kränkande. Rossana Dinamarca viftar bort det som om det inte är något problem. Det är klart att det är ett jätteproblem. Det är precis därför som vi vill stärka de vuxnas ansvar, de vuxnas roll och lärarnas befogenheter i skolan. Det är inte okej att man kallar tjejerna i klassen eller de kvinnliga lärarna för grova könsord. Det är inte okej. Då ska de vuxna säga ifrån. Om 16-åriga grabbar systematiskt tänjer på dessa gränser för att provocera måste de vuxna ha befogenheter att ingripa just för att säkra och skydda de flickor som annars blir utsatta. Men det är ett problem som Dinamarca inte vill se. Det landar i disciplinära åtgärder, och det vill inte Dinamarca. Därför bortdefinierar hon problemet, men detta är ett stort problem.

Prot. 2006/07:20
14 november

Svar på
interpellationer

Studieresultaten är inget problem för flickorna. De har mycket höga studieresultat, och de stiger. Svensk skolas resultat totalt sett sjunker, men flickornas resultat stiger, vilket betyder att det är pojkarnas resultat som sjunker ännu mer än vad flickornas stiger. De kunskapsmässiga resultaten i skolan är inget problem för flickorna, utan problemet är det klimat som råder på många skolor och i många miljöer där flickor trakasseras och kränks. Det är det vi vill göra någonting åt. Det vore intressant att höra om några åtgärder för att lösa det problemet från Dinamarca.

Anf. 83 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Det är inte så att jag tycker att det är oviktigt att titta på varför studieresultaten ser olika ut. Men jag menar att resultatet är att även om flickor har bättre studieresultat och i högre utsträckning är representerade vid högskolor och universitet så är det männen som får de höga positionerna i samhället och har högre löner än kvinnorna. Det jag ser som ett problem i dag för unga tjejer i skolan och unga tjejer generellt är att många går med en vardagsrädsla, en rädsla för att någonting kan hända och därför begränsar sina liv. Det jag vill veta från skolministern är om han anser att skolan har någon roll i att försöka förändra de strukturer som leder till att vi har det som vi har det.

Ministern pratar ofta om att man i skolan har de värsta resultaten i världen, bland annat när det gäller kränkande språkbruk. Ja, men hur stärker man då de här tjejerna? Är det bara genom att läraren ska säga att det här inte är okej? Hur stärker vi unga tjejers självförtroende – mentalt men också verbalt? I vissa fall behövs det verkligen också fysiskt.

Jag vet vad Folkpartiets och regeringens inställning är till feministiskt självförsvaret, men det är ett av de förslag som vi har lyft upp för att stärka unga tjejer. Jag tror att det är viktigt att vi ser på vad som är orsaken till att saker och ting händer, varför man använder ett visst språkbruk och varför män tar sig vissa rättigheter när det gäller kvinnor. Då tycker jag att man måste titta på orsakerna, och det är det som jag tror är ett problem när det gäller skolministern och regeringen: Man vägrar se orsakerna, och därmed blir åtgärderna, som till exempel disciplinära åtgärder, helt huvudlösa. De håller inte för när unga tjejer faktiskt lämnar skolan.

Hur ska vi stärka de unga tjejerna? Det är det som är den grundläggande frågan. Vi menar att man måste ha större kunskaper om genus. Visst: Ministern säger här att man lägger pengar på fortbildning, men tänker han verka för att man faktiskt använder de här pengarna till exempelvis just genuskunskap för våra pedagoger?

Anf. 84 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! En del i den behörighetsgivande utbildningen för lärare avser just genuskunskap numera på våra lärarhögskolor på det allmänna utbildningsområdet, och i den satsning som vänder sig till obehöriga lärare som ska bli behöriga ingår den typen av kompetensutveckling.

Men det är något märkligt här. Rossana Dinamarca säger att det är förfärligt att lärarna skulle få några mer befogenheter – det blir så hårt klimat i skolan. Men vad är Dinamarcas lösning? Jo, det är att tjejerna ska lära sig att slåss i stället. Allvarligt talat: Är det det som skulle skapa ett mjukare klimat – att skolan ska lära ungdomarna att slå varandra? Det kan väl ändå inte vara lösningen på problemet.

Jag menar att man inte kan säga till tonåringar, barn och ungdomar i skolan: De här grabbarna är dumma mot er så ni måste lära er att slåss!

Det måste väl i stället vara vuxenvärldens ansvar att skydda flickorna och dem som utsätts för den här typen av trakasserier. Man kan väl inte säga: Nej, lärarna ska inte få göra någonting – flickorna ska få lära sig att slåss i stället på skolans bekostnad.

Det är väl en otroligt märklig inställning: att skuldbelägga flickorna. Det är väl inte deras ansvar. De ska väl inte behöva ta ansvar för att en del pojkar betar sig illa. Det måste ju vuxenvärlden ta ansvar för i skolan.

Låt mig sedan ta upp en fråga som nämns i svaret men som Dinamarca går runt. Jag tror att det är otroligt väsentligt att vi får in fler män i både skola och förskola som lärare och förskollärare. Den utveckling som har skett i svensk skola under den tid då vänsterblocket har styrt de senaste tolv åren har ju inneburit att männen har flytt från skolan och ännu mer från förskolan. Det är otroligt ovanligt med män i förskolan. Det har alltid varit ovanligt, men i dag är det ännu mera ovanligt att män vill jobba i förskolan. Också när det gäller skolan är det allt färre som söker till lärarutbildningar.

Jag var på en lärarexamination på Lärarhögskolan i Stockholm för ett tag sedan, och det som slår en när man ser ut över de lärarkandidater som ska avlägga sin examen är att det nästan bara är tjejer allihop. Också i de mest traditionella manliga yrkena, teknik- och mattelärare på gymnasienivå, är det tjejer som dominerar helt och hållet nu. Vi måste göra något med läraryrket, med läraryrkets status och med lärarutbildningen så att man får in fler män. Uppenbarligen är det så att den politik som har förts på senare år på det området har varit totalt misslyckad från jämställdhets-synpunkt. Det vore intressant att höra någon självkritik på detta område.

Anf. 85 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Tjejer ska lära sig att slåss, sade skolministern. Det är uppenbart att skolministern inte vet vad feministiskt självförsvar handlar om. Det handlar om att skaffa sig kunskap om det sexualiserade våldet, om samarbete mellan flickor samt att skaffa sig handlingsberedskap för att försvara sig mentalt, verbalt och, när det behövs, fysiskt i en värld där flickor och kvinnor är underordnade och utsatta. Feministiskt självförsvar är grundat av kvinnor för kvinnor och bygger på att flickor och kvinnor delar erfarenhet och tillsammans utarbetar strategier för att bland annat hantera rädsla.

Jag förstår inte vad som är fel i att stärka unga tjejer – att faktiskt stärka tjejer i att kunna säga ifrån, när man har växt upp och från tidig ålder fått veta att man ska vara tyst och snäll och vara den som är hjälpsam och tar hand om. Vad finns det för problem med att stärka unga kvinnor?

Det behövs fler män i förskola och skola. Ja, det håller jag fullständigt med om. Skolministern försöker på något sätt lägga ansvaret på mig när det gäller den politik som ni för. Jag menar att ni inte har några konkreta förslag. Du har inte gett mig ett enda konkret förslag på hur man tänker stärka unga tjejer i skolan.

*Svar på
interpellationer*

Jämställdhetsdelegationen, som jag nämnde i mitt första inlägg, har tagit upp att grundskolans prao bör organiseras på ett sätt så att man ska få könsrollsöverskridande arbetslivserfarenheter. Är det någonting som ministern tycker är bra? Det finns förslag om att man ska utveckla kurser i genuspedagogik redan på gymnasiet för dem som läser barn- och fritidsprogrammet. Är det någonting som ministern tänker ta upp?

När det gäller att man ska få genuspedagogik som kompetensutveckling så finns det ju inte uttalat någonstans. Det är bra att ministern tar upp det här, och jag hoppas att han förtydligar att det är en viktig del av utbildningen och kompetensen.

Anf. 86 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Det är något lustigt med debatten. Jag har varit skolminister i fem veckor, och Rossana Dinamarca försöker ställa mig till ansvar för situationen i svensk skola. Det är trots allt så att Rossana Dinarcas eget parti har styrt i tolv år, och under den tiden har de här problemen bara förvärrats. Det är uppenbart att de recept som Rossana Dinamarca föreslår inte fungerar i verkligheten. Klimatet i skolan, att man använder grova könsord mot tjejer, har förstärkts enligt Skolverkets rapporter. Det är statens eget skolverk – under den förra regeringen – som påstod detta med stöd i internationella undersökningar: I ingen annan skola i hela världen finns ett så kränkande språkbruk mot flickor som det gör i den svenska skolan.

Varför gjorde ni ingenting åt det här? Vi försöker ju ta tag i det. Det är det vi gör. Sedan gillar inte Dinamarca de åtgärder vi har, men vi har åtgärder. Under tolv års tid har ju problemen bara förvärrats.

Detsamma gäller läraryrkets snedrekrytering, det vill säga att inga män längre vill bli lärare. Varför är det viktigt att det finns manliga lärare, kan man fråga. Jag tror att det är viktigt att se att de grabbar som betar sig på ett sådant sätt att de kränker unga flickor är i behov av inte bara disciplinära åtgärder – man är i behov av manliga förebilder som kan uppföra sig och visa hur man betar sig. Det tror jag. En stor brist med den snedrekrytering som har skett i läraryrket är att tonårsgrabbar inte får några manliga förebilder. Detsamma gäller naturligtvis i förskolan – det finns inga män runtomkring smågrabbar som de kan identifiera sig med. Jag tror att det är ett problem.

Jag tror att ingen av oss riktigt sitter inne med svaren på alla de problem som finns. Jag uppfattar att de problem vi ser, Rossana Dinamarca och jag, i huvudsak är desamma, även om vi kanske beskriver dem i delvis olika termer. Vi redovisar nu ett antal förslag, och det står naturligtvis Dinamarca fritt att kritisera dem, men det skulle vara intressant att höra några andra alternativ.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Förnyad bordläggning

Prot. 2006/07:20
14 november

Föredrogs och bordlades åter
Försvarsutskottets betänkande 2006/07:FöU2
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2006/07:AU2

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2006/07:19 Ändrade regler för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av
privatbostad

15 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 13 november

2006/07:65 Fri- och rättigheter i Ryssland

av *Mats Johansson* (m)
till statsrådet *Gunilla Carlsson* (m)

2006/07:66 Ökade kostnader med anledning av höjd a-kasseavgift

av *Ulla Andersson* (v)
till statsrådet *Mats Odell* (kd)

2006/07:67 Citybanan och Stockholmsberedningen

av *Tommy Waidelich* (s)
till statsrådet *Åsa Torstensson* (c)

2006/07:68 Kulturarbetarnas försämrade villkor

av *Nikos Papadopoulos* (s)
till statsrådet *Lena Adelsohn Liljeroth* (m)

den 14 november

2006/07:69 Nedläggningen av Volvo Aero i Bromma

av *Anders Ygeman* (s)
till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

2006/07:70 Arvet från forntiden

av *Ulf Nilsson* (fp)
till statsrådet *Lena Adelsohn Liljeroth* (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 21 november.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 10 november

2006/07:122 Religionsfrihet och kunskap om religion

av *Mikael Oscarsson* (kd)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 13 november

2006/07:123 Gnosjöns samarbete med Vietnam

av *Carina Hägg* (s)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:124 Gröna jobb

av *Karin Åström* (s)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:125 Abortförbud i Nicaragua

av *Carina Hägg* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:126 Dödsskjutningar av flyktingar i Tibet

av *Carina Hägg* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:127 Betygs och provs inverkan på barns hälsa

av *Rossana Dinamarca* (v)

till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:128 Åtgärder mot kollektiv debitering av el, värme och varmvatten

av *Per Bolund* (mp)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:129 Arbetslösheten bland akademiker

av *Ulf Holm* (mp)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:130 Kommuners rätt att själva bestämma om trängselavgifter

av *Karin Svensson Smith* (mp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:131 Rättshjälp till offer för hedersbrott som begåtts utomlands

av *Jan Ertsborn* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:132 Tillfällig föräldrapenning

av *Tomas Eneroth* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:133 Kommuner och alkoholmissbrukare
av *Lars Gustafsson* (kd)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

Prot. 2006/07:20
14 november

2006/07:134 Handlingsplan mot vuxenmobbing
av *Christer Winbäck* (fp)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

den 14 november

2006/07:135 Definition av arbetslöshetens omfattning
av *Catharina Bråkenhielm* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:136 OS i Öresundsregionen
av *Lars Wegendal* (s)

till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:137 Människors möjlighet att ta del av stora sportevenemang

av *Lars Wegendal* (s)

till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:138 Långsiktigheten i bidragsgivningen till idrotten

av *Lars Wegendal* (s)

till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:139 Kampen för kvinnors rättigheter

av *Carina Hägg* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:140 Konsulärt bistånd

av *Carina Hägg* (s)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:141 Folkmordet i Darfur

av *Carina Hägg* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 november.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 13 november

2006/07:74 Fordon anpassade till körning på etanol – E 85

av *Lars Gustafsson* (kd)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:91 Makt och inflytande

av *Carina Hägg* (s)

till statsrådet Nyamko Sabuni (fp)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 november.

Prot. 2006/07:20
14 november

18 § Kammaren åtskildes kl. 18.59.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 16.00 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
Ajournering.....	1
Återupptagna förhandlingar	1
2 § Svar på interpellation 2006/07:29 om beredskap mot sårbarhet.....	1
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	1
Anf. 2 JAN LINDHOLM (mp).....	2
Anf. 3 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	3
Anf. 4 JAN LINDHOLM (mp).....	4
Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	5
Anf. 6 JAN LINDHOLM (mp).....	6
Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	6
3 § Svar på interpellation 2006/07:37 om borgerlig utnämningspolitik – före och efter valet	6
Anf. 8 Statsrådet MATS ODELL (kd)	6
Anf. 9 PETER HULTQVIST (s)	7
Anf. 10 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	8
Anf. 11 TOBIAS KRANTZ (fp)	9
Anf. 12 Statsrådet MATS ODELL (kd)	10
Anf. 13 PETER HULTQVIST (s)	11
Anf. 14 TALMANNEN.....	12
Anf. 15 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	12
Anf. 16 TOBIAS KRANTZ (fp)	13
Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd)	14
Anf. 18 PETER HULTQVIST (s)	15
Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd)	15
4 § Svar på interpellation 2006/07:44 om bostadspolitiken.....	15
Anf. 20 Statsrådet MATS ODELL (kd)	15
Anf. 21 EGON FRID (v).....	17
Anf. 22 JOHAN LÖFSTRAND (s).....	17
Anf. 23 LARS TYSKLIND (fp).....	18
Anf. 24 Statsrådet MATS ODELL (kd)	19
Anf. 25 EGON FRID (v).....	20
Anf. 26 JOHAN LÖFSTRAND (s).....	21
Anf. 27 LARS TYSKLIND (fp).....	21
Anf. 28 Statsrådet MATS ODELL (kd)	22
Anf. 29 EGON FRID (v).....	23
Anf. 30 Statsrådet MATS ODELL (kd)	23
5 § Svar på interpellation 2006/07:26 om polisutbildningens framtid	23
Anf. 31 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	23
Anf. 32 LENA OLSSON (v).....	24
Anf. 33 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	25
Anf. 34 LENA OLSSON (v).....	26
Anf. 35 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	26

Anf. 36 LENA OLSSON (v).....	27
Anf. 37 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	28
6 § Svar på interpellation 2006/07:41 om vållande i trafikbrott.....	29
Anf. 38 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	29
Anf. 39 THOMAS BODSTRÖM (s).....	29
Anf. 40 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	30
Anf. 41 THOMAS BODSTRÖM (s).....	31
Anf. 42 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	31
Anf. 43 THOMAS BODSTRÖM (s).....	32
Anf. 44 TALMANNEN.....	33
Anf. 45 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	33
7 § Svar på interpellation 2006/07:42 om förändrad brottsutveckling.....	33
Anf. 46 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	33
Anf. 47 THOMAS BODSTRÖM (s).....	34
Anf. 48 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	35
Anf. 49 THOMAS BODSTRÖM (s).....	35
Anf. 50 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	36
Anf. 51 THOMAS BODSTRÖM (s).....	36
Anf. 52 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	36
8 § Svar på interpellation 2006/07:43 om rambeslut inom det straffrättsliga samarbetet.....	37
Anf. 53 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	37
Anf. 54 THOMAS BODSTRÖM (s).....	38
Anf. 55 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	38
Anf. 56 THOMAS BODSTRÖM (s).....	39
Anf. 57 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	39
Anf. 58 THOMAS BODSTRÖM (s).....	39
9 § Svar på interpellation 2006/07:46 om behovet av tvångsmedel.....	39
Anf. 59 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	39
Anf. 60 THOMAS BODSTRÖM (s).....	40
Anf. 61 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	40
Anf. 62 THOMAS BODSTRÖM (s).....	40
Anf. 63 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	41
Anf. 64 THOMAS BODSTRÖM (s).....	41
Anf. 65 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	41
Ajournering.....	42
Återupptagna förhandlingar.....	42
10 § Svar på interpellation 2006/07:38 om utbyggnaden av Västra stambanan.....	42
Anf. 66 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	42
Anf. 67 MONICA GREEN (s).....	43
Anf. 68 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	44
Anf. 69 MONICA GREEN (s).....	44
Anf. 70 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	45
Anf. 71 MONICA GREEN (s).....	45

Anf. 72 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	46	Prot. 2006/07:20
11 § Svar på interpellation 2006/07:36 om nationell cancerplan.....	46	14 november
Anf. 73 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	46	
Anf. 74 BARBRO WESTERHOLM (fp).....	47	
Anf. 75 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	48	
Anf. 76 BARBRO WESTERHOLM (fp).....	49	
Anf. 77 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	50	
Anf. 78 BARBRO WESTERHOLM (fp).....	51	
Anf. 79 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	52	
12 § Svar på interpellation 2006/07:40 om jämställdhet i skolan	52	
Anf. 80 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	52	
Anf. 81 ROSSANA DINAMARCA (v)	53	
Anf. 82 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	54	
Anf. 83 ROSSANA DINAMARCA (v)	55	
Anf. 84 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	55	
Anf. 85 ROSSANA DINAMARCA (v)	56	
Anf. 86 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	57	
13 § Förnyad bordläggning.....	58	
14 § Bordläggning.....	58	
15 § Anmälan om interpellationer.....	58	
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	59	
17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	60	
18 § Kammaren åtskildes kl. 18.59.....	61	

Prot. 2006/07:20
14 november

Elanders Gotab, Stockholm 2006